

EKİM DEVRİMİ İÇİN NE DEDİLER?

BÜYÜK BİR TOPLUMSAL OLAY

Romain Rolland (Fransa)

Bu devrim, modern Avrupa'nın en güçlü ve en verimli toplumsal olayıdır. Ezilirse, bu tüm dünyada proletaryanın köleleştirilmesiyle birlikte her türlü toplumsal ve bireysel özgürlüğün de yokedilmesine yol açacaktır.

Proleter devrimi liberalizm üstüne kurulu değildir. Ondandır hiçbir zaman vaatmediği bir şeyi talep etmekte bir anlam yoktur. Devrim, Batı Dünyasını çürüten liberalizme karşı, zenginlerin demokrasiyi anlamsız kılan hegemonyasına karşı bir anlayışın ürünüdür. Devrim toplumsal barışı sağlamak ve özgürlüğün sınıfsız toplumdaki krallığını kurmak için Proletarya Diktatörlüğünü ilân etmiştir.

İNSAN YERYÜZÜNDE MUTLU OLABİLİR

Heinrich Mann (Almanya)

Ekim Devrimi, insanın yeryüzünde mutlu olması gerektiği ve olabileceği ve bunun için de çetin bir mücadeleyi göze alabileceği ilkesini tek başına inşa etmiştir.

MÜCADELENİN BÜYÜK BİR EVRESİ

Henri Barbusse (Fransa)

Gerçek bir Sosyalist sistem tarihte ilk olarak dünyamızda doğdu. Rusya deneyimi gibi bir deneyim, büyük öneme sahiptir. Her şeyi kaçınılmaz olarak etkileyerek gerçekleşiyor. Tepkici yöneticiler bunun

Bütün bu başarılarından hiçbiri kolaycacık elde edilmedi. Ne de olsa, devrim basit bir mücadelenin çok daha ötesindedir, çok daha karmaşıktır. Bu başarılar gökten zembille inmedi. Rusya halkları bu başarıyı, çetin ve zor bir yolu katederek kucaklamak zorunda kaldılar. Varolma haklarını, kendilerinden kat kat silahlı ve karnı tok, sırtı pek düşmana karşı savundular. Düşman, Sovyet halkı tarafından dikilmiş olan özgürlük ağacının serpilmesini önlemek için batıdan, kuzeyden —her yönden saldırıyordu. O ağaç kökünden sökülüp oracıkta yakılmalı, külü çöllere savrulmalıydı ki sosyalizmi yeşertmek isteyen bu halk yine eski batağa yuvarlansın ve peri masallarıyla pışıpışlanmaya devam etsin.

Ama dört bir yandan saldıran düşman, ağacı yıkmayı başaramadı. Ağacı dikenler onu korumaya ve yıkıcıları denize dökmeye muktedir. Ağacın sahipleri, eski batağa ve peri masallarına dönmediler. Ağaç bü-yüyüp meyve verene kadar gece gündüz başında beklediler.

Sosyalizmin meyvaları insanları güçlü kıldı. Ne mutlu ki bu güç bü-yük görevler başardı. Her geçen gün kendi ülkelerinde doğan bu yeni yaşamın başka ülkelere de yayıldığına tanık oluyorlar.

PROLETARYANIN YILDIZLARA ERİŞECEĞİ GÜN GELECEKTİR

Martin Andersen Nexö (Danimarka)

İnsanlar devrimi karmakarışık ve anlaşılmaz birşey olarak görme eğilimindedir. Oysa Rus devriminin en özgün yanı, onun yalınlığıdır. Bu devrim, insan ilişkilerini bulanıklaştıran tüm girift örtüleri attı ve yerlerine yalınlığı, dolaysızlığı koydu.

Eski dünya, güneşle yıldızların gizini keşfetmekle, onların kütlesini kilosu kilosuna saptamakla gurur duyuyordu. Ama öbür yanda, aç insanlara ekmek vermiyordu. Devrim, dünyanın baştan aşağı bir yeniden-değerlendirmesi demektir. Proletarya, insanın bakış açılarını temelden etkileyerek ilk kez insanların gerçek çıkarlarını ve anlamlı amaçlarını, doğru bir perspektifte görmelerini sağladı. Proletaryanın başlangıç noktası, ekmek dağıtmaktı. Başlangıç noktası buydu. Proletaryanın yıldızlara eriştiği gün de gelecektir.

RUSYA OLANAKSIZ ŞEYLERİN GERÇEKLEŞTİRİLDİĞİ ÜLKEDİR

Anatole France (Fransa)

Doğuya bakın!

Çarlığın kapkara gecesinden Rus halkının kurtulma şansı görülüyordu.

Başarılı bir devrim olanaksız gibi gözüküyordu. Gelgelelim, Rusya olanaksız şeylerin gerçekleştirildiği bir ülkedir. Bolşevikler, olanaksız gibi gözükene başladılar.

DÜNYADA TÜM İNSANLIĞIN ÇIKARINI DÜŞÜNEN BİR ULUS VAR

Rabindranath Tagore (Hindistan)

Bu devrim Rusya'da ne zamandır gündemdedi. Hazırlıkları uzun sürer gelişmekteydi. Tanınan ve tanınmayan sayısız insan bu uğurda can vermiş, dayanılmaz acılara göğüs germiştir.

Bugün dünyada, devrimin yapıldığı ülkenin insanları tüm ulusal çıkarları aşarak, tüm insanlığın çıkarını düşünüyorlar.

TÜM DÜNYANIN BAKIŞ AÇISINDA KÖKLÜ BİR DEĞİŞİM

H. G. Wells (İngiltere)

Bence Ekim Devrimi, tarihin en büyük olaylarından biridir. Tüm dünyanın bakış açısında derin değişikliklere yol açmıştır. Ve artık hiçbir roman, hiçbir piyes, hiçbir yapıt yoktur ki onun şu ya da bu yönde bir etkisini taşımasın. Ekim Devrimi'nin etkileri Fransız Devriminkinden çok daha yaygın ve köklü olmuştur.

İNSANLIK TARİHİNİN EN ÖNEMLİ OLAYI

Upton Sinclair (ABD)

İnsanlık tarihinin günümüze kadarki en önemli olayı ilk işçi devletinin kurulmuş olmasıdır. Bu ilk deney, 15 yıl sonra hâlâ yaşıyor olmakla, en cesur umutlarımızı bile aşmış bulunuyor.

(İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri)

Ekim Devrimi ne idi? Birçoğumuz o günleri hâlâ anımsamaktayız. Devrim, yakın tarihin en karanlık anlarından birinde gerçekleşti ve Devrim haberi, haberi duyanların çoğuna inanılmaz ve hatta büyük ölçüde anlaşılmaz göründü. Herkesin anladığı tek şey, gerçekten yeni bir şeyin, insanların daha önce hiç görmemiş oldukları bir şeyin vukubulduğuydu.

Bessie Beatty

(1917'de Rusya'yı ziyaret edip «Rusya'nın Kızıl Kalbi» adlı bir kitap yazmış olan Amerikalı bir gazeteci.)

O gece Kerensky'nin hükümeti lehinde gelişen hiçbir şey yoktu. «Bütün iktidar Sovyetlere» sesleri her geçen saat daha yüksek ve daha kararlı çıkıyordu. Rus işçileri, en kararlı ve en fazla sınıf bilincine sahip olanlardı ve silahlıydılar.

Bu, öyle bir andı ki, bu uğurda aileden kaç kişi kaybedilirse kaybedilsin, insanlığın ileriye doğru yürüdüğüne inanmak için insan, güveninin tümüne ihtiyaç duyuyordu.

Bu, öyle bir andı ki, bu uğurda aileden kaç kişi kaybedilirse kaybedilsin, insanlığın ileriye doğru yürüdüğüne inanmak için insan, güveninin tümüne ihtiyaç duyuyordu.

O gece Petrograd'ın büyük bir bölümünde konuşmalar duyulduğu halde, kentte kelimelerin hiç sarfedilmediği bir yer vardı. O da birdenbire derin bir esrara bürünen Voina Revolyutsiony Komitet (Askerî Devrim Komitesi) bürosuydu.

Bu kapıların ardında Petrograd kuşatmasını yöneten adamlar vardı — ve o kadar iyi yönetiyorlardı ki, daha sonraki günlerde Bolşevik düşmanları, Ruslar bu denli mükemmel bir örgütlenme yeteneğinden yoksundurlar gerekçesiyle, komitenin Almanlardan oluşması için ısrar ettiler.

Saldırgan güçler, sarayı ele geçirme azmiyle görevlerini sürdürüyorlar, mümkün olduğu kadar az kan dökülmesini sağlamak ve direnişi kardeşlik duyguları ile kırmak amacıyla en uygun zamanları seçiyorlardı. Savunmada olanların hiçbiri öldürülmedi; yalnız açıkta savaşmış olan altı denizci, devrimci heyecanlarını hayatlarıyla ödediler, diğer birçokları da yaralandı.

Kışlık Sarayın düşmesiyle Bolşeviklerin zaferi tanıyanmış oldu. Proletarya diktatörlüğü artık bir gerçektir. O sabah gün ağarırken Petrograd'daki tek iktidar, Halk Komiserlerinin iktidarıydı.

Mihai Gheorgh'u Bujor

(Romanya Komünist Partisi liderlerinden; 1917'de Petrograd'ı ziyaret etmiş ve Lenin tarafından kabul edilmişti.)

Lenin Hakkında — Bu adamın, derin bir düşünce ve enerji izleri taşıyan yüzü hafızamdan hiçbir zaman silinmeyecektir. Çıkarken Smolny'deki basit odaya bir kez daha göz gezdirdim; iki kısma ayrılmıştı: bir «büro» ve bir «yatak odası». Lenin devrimden sonraki ilk birkaç hafta, bu odada çalıştı ve yaşadı.

Burası, büyük devrimci dönüşümler karşısında güvenli ve kararlı davranıp ülkesi ve tüm insanlık için yeni bir çağ açmış olan bir insanın, proleter birliklerin başkumandanının gözlem ve komuta karargâhıydı.

Albert Rhys Williams

(Amerikalı gazeteci, «Rus Devriminin İçinden»in yazarı.)

Rus kitlelerde her zaman olağanüstü bir enerji vardı. Fakat bu enerji, otokrasinin baskısı altında, hiçbir zaman açığa çıkmamıştı. Devrim bu kitlelerin kurtarıcısı oldu; yüzyıllardır gizlemiş oldukları kızgınlıkla aniden patladılar ve eski burjuva düzenini paramparça ettiler.

Biz Devrimin, insanların olağanüstü güçlerini yıkıcı amaçlara yönelttiğini biliyorduk. Şimdi ise Devrimin, insanların yaratıcı güçlerini canlandırdığını ve onları yapıcı amaçlara yönelttiğini görüyoruz. «Düzen. Çalışma. Disiplin». Devrimin yeni sloganları bunlardı.

M. Philips Price

(1914-1918 yılları arasında «Manchester Guardian»ın Rusya'daki muhabiri ve «Rus Devrimi Anıları» kitabının yazarı.)

10 Kasım sabahı havada değişik bir duygu hâkimdi. Ülkede, aylardır ilk kez, ne istediğini bilen bir siyasi güç vardı.

Doğal olarak devrimin yükü sanayi proletaryasının omuzlarındaydı. Bolşevik işçilerle kasaba askerleri ve proletarya ile Kuzey ve Orta

Rusya'daki «orta köylü» unsurlar arasında bir ittifak oluştu. Lenin'in taktikleri başarılı olmuştu. Böylelikle daha güçlü bir duruma gelen emekçi kitleler, hükümetteki entellektüellerin sabotajlarına daha kolaylıkla karşı koyabilecekler ve sonunda bu engeli kıracaklardı. Hafta, 24 Kasım'da Lenin'in başarısıyla sonuçlandı. Uzlaşmanın sadece geri çekilme anlamına geleceği bir anda uzlaşmayı kabul etmemekle Lenin zaferini garantilemiş oldu.

Josip Broz Tito

(Yugoslavya Devlet Başkanı, Yugoslavya Komünistler Birliği Başkanı. 1915-1920 yılları arasında Rusya'daydı.)

Sovyet Devleti o zaman ne zorluklarla karşı karşıyaydı! Petrograd üzerinden eve nasıl gittiğimi hatırlıyorum; üç haftalık tren yolculuğu sırasında istasyonlarda inip köylülerle konuşuyordum. Açlık ürkütücüydü. Heryerde tahribat vardı. Sibiryada tahıl vardı ama Orta Rusya'da ne tahıl ne de tuz vardı.

Ancak mücadele içinde yoğrulmuş olan insanlar, 1905 yılını yaşamış olan işçiler böyle zorlukları yenebilirlerdi. Köylüler genellikle karar-sız ve bocalayan bir unsurdur ve o yıllarda Rusya işçi sınıfı köylülüğe oranla çok azdı. Buna rağmen, işçiler köylüleri yönlendirmeyi ve mücadelenin öncülüğünü üstlenmeyi başardılar. Burada Lenin ve yoldaşlarının en denli büyük bir rol oynadıklarını açıkça görebiliyoruz. Onlar işçi sınıfının zafere olan güvenini arttırıp, kanımca dünyadaki diğer bütün ülkelerden daha zor koşullar altında olan bir ülkede bu zaferi gerçekleştirdiler.

TÜSTAV

SBKP'nin 60 Yıllık Teorik Çalışmasıyla İlgili Bazı Sorunlar (*)

BORİS PONOMAREV

(SBKP Merkez Komitesi Sekreteri ve
Politbüro Yedek Üyesi)

Ekim Devriminden bu yana akıp giden 60 yılın teorik gelişmesi, toplumun ve insanın hem politik ve ekonomik yaşamında hem de, devletle ilgili ve ideolojik düşüncesinde var olan tüm görünümleri kapsayan SBKP çalışmasında engin bir yer tutar. Bu çalışmanın temelini, **sosyalizm ve komünizmin inşası** teorisi oluşturur.

Devrim sonrasında olduğu gibi, devrim öncesinde de SBKP, teorik çalışmasını; Marks, Engels ve Lenin'in koyduğu sağlam temel üzerine inşa etti. Bu çalışmada yeni dönemin temel yasa ve eğilimleri hakkında Lenin'in ortaya koyduğu bulgulara özel bir önem verilmişti. Bundan ötürüdür ki; çağımızın sorunlarını Lenin'in düşünce mirasına başvurmaksızın bilimsel olarak inceleme olanağı yoktur.

Eğer 60 yıldan beri SBKP, dünyanın devrimci yenilenişine güçlü bir şekilde katkıda bulunmuşsa bu, büyük oranda, teorik sorumluluklara Leninist bakış açısıyla eğilmesi ve Marksizm-Leninizmin temel ilkelerine, Marksizm-Leninizmin yaratıcı gelişmesine olan sadakati sayesinde olmuştur.

(*) «La Nouvelle Revue Internationale» dergisinin Eylül 1977 sayısından çevrilmiştir.

Büyük Ekim Sosyalist Devriminin zaferi, öylesine bir devir açtı ki, bu devirde insanlar;

«Tamamen bilinçli olarak kendi tarihlerini kendileri» (1) yapmaya başladılar.

Toplumsal gelişmede subjektif faktörün rolü son derece arttı. Bilimsel teorinin olağanüstü önemi de buradan geliyor. Çünkü bu teori olmadan toplumda sosyalist dönüşüm yerli yerine oturamaz. Yine, Marksist-Leninist bir partinin, en ileri ve en devrimci sınıf olan işçi sınıfının Partisinin, bu teori ile yoğrulmuş ve istendiği an, kararlılıkla yeni bir olayın teorik analizinden doğru politik kararlar çıkarmaya ve bu kararların halk tarafından anlaşılabilir olmasını sağlamaya yetenekli bir Parti'nin yönetici rolünün olağanüstü önemi de buradan kaynaklanır.

Geçmişe baktığımızda, yeni tipte bir proletarya partisi anlayışını geliştiren, böyle bir partiyi devrimci kavgalarda zorluklara alıştıran ve bu partiyi 20. yüzyılda evrensel olarak tanınan, büyüleyici ve muzaffer bir siyasi güç haline dönüştüren Lenin'in bilgeliğini daha iyi değerlendirebiliyoruz. Bu, bütünlük içinde ele alındığında, Marksizm-Leninizmin gelişmesine getirilen başlıca katkı olarak önem taşıyor.

Parti iktidara geldiği zaman, sorumlulukları ve rolü eskiyle kıyaslanamayacak ölçüde artmış, Parti'nin temelindeki Leninist ilkelere saygı, yalnızca Parti için değil, hem devrimin kaderi, hem de tüm ulus ve Devlet için gerçekten devasa önem kazanmıştı.

İşçi sınıfının devrimci iradesi ancak Parti içinde somutlaşır. Bu iradenin dünya çapındaki tarihsel misyonu, ancak Parti yönetimi altında gerçekleşir. İşçi sınıfının köylülükle, tüm emekçi halk tabakalarıyla ittifak kurarak, sosyalizmin ve komünizmin inşasına hareket ettirici güç olarak katılması, ancak Parti sayesinde olur. Partinin, en zor ve en fazla sorumluluk yükleyen bu rolü, hiç bir şeyin kesintiye uğratamayacağı bir birlik ve disiplin olmadan yerine getiremeyeceği açıktır.

İktidardaki Parti kendini, macera peşinde koşanlardan ya da ikbal meraklılarından özellikle sakınmak zorundadır; bağrında işçi sınıfı temsilcilerinin üstünlüğünü korumak, demokratik merkezîyetçilik ve ortaklaşa yönetim ilkelerine sağlam olarak uymak, eleştiri ve özeleştirî uygulamak, kitlelerle ve halkla sürekli bağlantı sağlamak için Parti, toplumsal bileşimini sürekli olarak gözden geçirmeli ve düzenlemelidir.

Sovyetler Cumhuriyetinin başında olan Partimiz'in her şeyden önce şu önemli soruya cevap bulması gerekmiştir: diğer kapitalist ülkelere oranla sanayi açısından geri olan ve çok büyük çoğunluğunu köylülerin oluşturduğu tek bir ülkede sosyalizmi inşa etmek olanağı var mıdır?

(1) Anti-Duhring, sf. 322, Paris, Edition Sociales

Diğerlerinde olduğu gibi bu alanda da Bolşevikler, gerçekten yaratıcı ve asla dogmatik olmayan bir tutum içinde oldular.

Bolşeviklere karşı olanlar, Rusya'nın «sosyalizm için henüz olgunluğa erişmediğini» kanıtlamaya çalışıyorlardı. Zira Rusya'da kapitalizm yeterince yüksek bir düzeye ulaşmamıştı henüz. Lenin, bu «ukala» Marksizm anlayışını çürüttü. Evrensel tarih gelişiminde genel yasanın;

«Bu gelişmenin, biçim ya da sıra yönünden ilk ve tek olanı temsil eden bazı dönemleri, değil dışlamak tersine içerdiğini» (2)

gösterdi.

Lenin buradan şu sonuca varıyordu: Eğer sosyalizme geçiş için belirli ekonomik ve kültürel koşulların mutlaka gerektiği doğruysa, muzaffer proletaryanın iktidarı elde ettiği zaman, son hızla ilerlenebilsin ve sosyalizme varılsın diye, kapitalizmin sona erdirmeğe vakit bulamadığı şeyleri hızla tamamlamak için bu iktidarı kullanabileceği ve kullanması gerektiği de doğrudur.

Parti bu yönelimi, sadece teorik temel olarak almakla kalmamış, onu, gerek troçkizme, gerekse «sol komünizm» ve diğer sağ ve «sol» sapmacı akımlara karşı inatla verdiği ideolojik ve politik mücadele içinde de savunmuştur.

Sosyalist inşayı ele almadan önce, tamamen yeni ve son derece karmaşık pek çok soruna da cevap bulmak gerekiyordu Sovyetler Birliği'nde. Bunlar, çok uluslu bir ülkede Devlet'in kurulması ve örgütlenmesini ilkeler, ekonomi ve politika arasındaki bağıntı, çeşitli ekonomi tiplerinin ve mülkiyet biçimlerinin rolü, geçiş döneminde sınıflar mücadelesinin özellikleri ve sömürücü sınıfların ortadan kalkması için uygulanacak yöntemler, kent ve kırsal kesim arasındaki ilişkilerin niteliği, ticaretin rolü, paranın rolü, bireysel köy küçük üretiminden sosyalist büyük üretime geçiş için izlenecek yollar, sosyalist sanayileşme, sosyalizmin inşa evreleri, yerine getirilmesi görevlerin öncelik sırası, gelişme hızları ve finansman kaynakları, kültür, bilim, sanat alanlarında yasalar ve haklar alanında izlenecek politika, dış dünya ile ilişkiler, proleter devletin ve onun silahlı kuvvetlerinin uluslararası politika ilkeleri... gibi sorunlar ve daha nice niceleriydi.

Önümüzde, Paris Komünü'nün çok kısa ve sınırlı deneyinin dışında, geçmişteki sosyal ve siyasal pratik içinden bir cevap bulmanın mümkün olmadığı bu kadar çok sorun vardı çözülecek. Kendi devrinde burjuvazi iktidara geldiğinde Lenin'in yaptığı benzetmeye göre:

(2) Lenin, Eserleri, Cilt 33, sf. 490.

«Düzeni iyice kurulmuş ve önceden denenmiş bir arabaya, önceden hazırlanmış bir yola ve daha önce sınanmış mekanizmalara sahipti. Oysa bizim elimizde ne araba, ne yol ve ne de daha önceden sınanmış hiç ama kesinlikle hiç bir şey yoktu» (3)

Kuşkusuz, **geçiş dönemi için toplu bir teori** olmasaydı, yaşayan sosyalizm varolmazdı. Lenin'in ve Bolşevik Partisi'nin belli başlı değerlerinden biri, Marksizm-Leninizme getirdikleri ölümsüz katkı, işte böyle bir teoriyi yaratmış olmalarıdır.

Bu teorinin organik yapısını oluşturan bölümlerden biri, **Leninist Sosyalist Devlet** teorisi bölümüdür. Bu teori, yeni toplumun korunması ve inşası için başlıca araç durumundadır. Geçiş dönemi boyunca toplumun sınıf yapısı analizinden hareket eden Lenin ve Parti, köylülükle ve halkın diğer çalışan tabakaları ile ittifaka giren işçi sınıfının siyasi iktidarının kurulmasının, sosyalist toplumu inşada temel yasa olduğunu gösterdiler.

Sosyalist devletin yapıcı rolü ile ilgili olarak Lenin'in çıkardığı sonuçlara çok büyük önem veriliyor ve sorunun bu yönünün altını çizmek gerekiyordu. Çünkü burjuva ideologlar ve reformistler, proletarya diktatörlüğünün içeriği ile ilgili Leninist anlayışı deforme etmekten ve bayağılaştırmaktan geri durmuyorlardı. Bu derin ve tüm ayrıntıları ile incelenmiş anlayışın bir çok tanımı var Lenin'de. Bu tanımlar, bu anlayışın çeşitli görünümüne aydınlık getiriyordu. Bu görünümler bütünlük içinde ele alındığında, sosyalist devletin sınıfsal özünün ve hem «kim üstün olacak?» sorusunun cevabına karar verildiği dönemde, hem de daha sonraki evredeki işleyişinin özelliklerini ifade ediyorlardı.

Sömürsüz ve sömürücülere karşı yeni tip devletin, yani sosyalizm ve komünizmin kurucusu olan devletin inşası ile ilgili temel sorunların tümünü kapsayan derinleştirilmiş incelemeyi Lenin'e borçluyuz. Eğer proletarya diktatörlüğü ciddi olarak tartışılmak isteniyorsa, hem Lenin'in çıkardığı sonuçların hiç bir kesinti yapılmaksızın göz önüne alınması, hem de proletarya diktatörlüğü teorisinin hayata geçirilmesi deneyiminin hesaba katılması zorunluluğu vardır. Bu yapılmadı mı, yalnızca teorik olmakla kalmayacak, yetersiz sonuçlara ve yanıtlara varılması kaçınılmaz olacaktır.

Bilimsel sosyalizm teorisinde, **ekonomik süreçlerin tahli**li daima merkezi bir yer tutmuştur. Daha önceleri Marksist ekonomi düşüncesi, dikkatini kapitalizmin sosyalist devrimi nasıl «hazırladığını» bilmek sorunu üzerine toplarken, şimdi sorun, sosyalist ekonomiyi kurma bilimi-

(3) Lenin, Eserleri, Cilt 33, sf. 206

ni oluşturmakta ve buna ilave olarak sosyalizmin genel ekonomik teorisini kurmakta düğümlenmektedir. Bu teori, Marksist-Leninist öğretide yeni bir bölüm açmak demektir. Devrimci iktidarın ekonomi politikasının doğruluğu buna bağlıdır ve devrimin kaderi de bu politikanın doğruluğu ile doğrudan ilişkilidir.

«Yeni Ekonomi Politika» Lenin'in en büyük keşiflerinden biri oldu. Bu politikanın denenmesi, yani köylülük ve orta tabakalar dahil halkın proleter olmayan diğer tabakalarıyla ittifak ilkesini pratikte uygulamaya sokma deneyimi, uluslararası önemini günümüzde de koruyor. Lenin diyordu ki, bugün geçici olarak sadece bizim yaptığımız ve tamamiyle Rus gibi görünen şey, gerçekte tüm sosyalistlere kendini dayatacaktır. (4)

Lenin, köylüler için sosyalist tarıma geçişte en yaşanılabilir ve anlaşılabilir yolun işbirliği olduğunu görmesini bilmiştir.

SBKP'nin, özeleştirici anlayışı içinde, kendisinin de görüp zamanla ortadan kaldırdığı bazı yetersizliklere ve yanlışlara rağmen Sovyet tarımını Lenin'in kooperatif planından ilham alarak kolektifleştirmesi, Rusya gibi bir ülke için belki en zor olan devrimci görevi, yani köylülüğü sosyalizm inşasına katma görevini gerçekleştirme olanağı verdi. Lenin'in kooperatiflerle ilgili planı ve Parti tarafından bu plan üzerinde yapılan geliştirmeler, teorik temelleri bakımından evrensel önemdedi. Zira, köylü sorununun yani tüm kıtalardaki yüz milyonlarca insanın kaderi ile ilgili olan sorunun can alıcı noktasına değiniyordu.

Ekonominin sosyalist tarzda baştan başa elden geçirilmesi işini üstlenen SBKP, bu işi yaparken şu tezden hareket ediyordu; tüm toplumsal ilişkilerin dönüşümünün temeli olan üretici güçlerin geliştirilmesi, ki tarihsel bir görevdir bu, ancak ülkelerin sanayileşmesi sayesinde gerçekleştirilebilir. Nitekim Sovyet sanayileşmesi, şu temel Marksist düşüncenin pratikte gerçekleştirilmesinden başka bir şey değildir: Gerçek sosyalizm, ancak modern sanayi temeli üzerine inşa edilebilir.

Sosyalist sanayileşme, sadece teknik değil, aynı zamanda toplumsal bir süreçtir. Bu süreçte işçi sınıfı sayısal olarak büyür ve aynı zamanda çalışmaya (işe) karşı yeni bir tutum, kendi işletmesinin efendisi olmanın, üretimin yeni ve gelişmiş biçimlerinin getirdiği, kapitalistsiz ve sömürsüz, aşırı üretim krizlerine ve ekonomik ilişkilerde anarşiye olanak vermeyen ve ulusal planda düzenli bir ekonominin sağladığı yeni bir zihniyet kazanır. Oysa yeni rejim bunları kapitalist dünyadan hiç bir zaman ve hiç bir yerde hazır olarak devralmayacaktır.

Ekonominin ulusal ölçekte planlanması ilkelerinin yerleştirilmesi ve ulusal ekonominin bütününe planlı yönetimi teorisinin yaratılması,

(4) Lenin, Eserleri, Cilt 33 Sf. 178

Sovyet ekonomi biliminin en başta gelen kazanımlarından biri olduğu gibi, toplumsal insan düşüncesinin de en dikkate değer gerçekleştirmelerinden biri olmuştur.

«Beş yıllık» sözcüğü, uluslararası bir terim haline gelmiş, bir çok dile girmiştir. Ekonomik inşayı planlama yöntemleri, tüm dünyanın ve en başta hızla modern gelişmeye girme çabası içinde olan gelişme yolundaki genç devletlerin dikkatlerini üstünde topluyor. Bizim yöntemlerimiz, kapitalist ülkelerde de önzenle inceleniyor. Ama ne var ki, bir planlamanın fiilen gerçekleşmesi ve halkın çıkarlarına hizmet edebilmesi ancak emekçilerin çıkarlarını ifade eden devrimci bir iktidarın eliyle ve üretim araçları toplumsal mülkiyete geçtiği zaman olabilir.

SBKP, **sosyalist ekonominin temel yasası**'nı özümlemlerine soktu. Bilindiği gibi bu yasanın amacı, emekçilerin istek ve gereksinmelerini tatmin etmektir. Sosyalist ekonomiyi, temel yasası en fazla kar sağlamak ve bunun için sömürüyü artırmak olan kapitalist ekonomiden ilkel olarak ayıran şey, aşırı üretim krizleri ve burjuva rejiminin tüm diğer kusurlarıdır.

Yeni bir toplum yaratma —bugün herkes için aydınlığa çıkmış olan şey— devasa bir kültür çalışmasının da tamamlanmasını gerektirir. Bunu gerçekleştirebilmek için Parti, **Lenin'in Kültür Devrimi** teorisine dayanmaktadır. Kültür devriminden Lenin, sadece genel öğrenimi sağlamaya yönelik eğitici tedbirler bütününe kastetmiyordu. Bu çok önemli bir şey olmasına rağmen Lenin, sosyalizmin kültürel misyonunu, uyumlu olarak gelişen, sosyalizm ve komünizm için savaştan bir insan yani yeni bir insan oluşturmak olarak değerlendiriyordu.

SBKP, **ulusal sorun**'a getirdiği teorik ve pratik katkıdan ötürü de haklı olarak gururludur. Devrim öncesinde Lenin bu soruna getirdiği çözümün diyalektiğini şöyle gün ışığına çıkarmıştır; uluslara, ayrılmaya kadar varan ve ayrılma da dahil kendi kaderini tayin hakkının tanınması, eğer parti doğru bir politika güderse, ulusların bölünmesine değil, aralarındaki çelişkilerin kaybolmasına ve sosyalizmi inşa platformunda özgür rızaları ile birleşmelerine götürür.

Lenin, **ulusal özellikler karşısındaki nihilizm** kadar, **ulusal sorunların toplumsal içeriğini silikleştiren** ya da bazen ve ilke açısından milliyetçi olan tüm girişimlerin de ne kadar dayanıksız olduğunu ortaya koydu.

Ulusal sorunların çözümünde, bizzat partinin kuruluşundaki enternasyonalist yaklaşım çok büyük önem taşıyor. «Ulusal kültürel özerklik» diye adlandırılan görüşlere karşı Lenin, Partinin sınıksız birleşmiş, tüm ülke proletaryasını dil ya da ulus ayrımı gözetmeksizin bir araya toplayan ve onları temsil eden bir örgüt olması gerektiği düşüncesine üstünlük tanıyordu.

SBKP'nin ulusal politikasındaki başarılar, Sovyet toplumunun geçirdiği derin ekonomik ve sosyal değişikliklere, bizzat emekçi sınıfların uğradığı dönüşüme, bilinçlerinin gelişimine, sosyalizm ve komünizmin inşası sırasında birbirlerine yakınlaşmalarına organik olarak bağlıdır.

Bu süreçlerle ilgili bir genelleme yapan partimiz, XXV. Kongrede, olağanüstü bir teorik ve pratik öneme sahip olan şu sonuca vardı: Ülkemizde «Sovyet Halkı» denilen yeni tarihsel bir ortaklaşalık doğmuştur.

Sovyetler Birliği 1960 yıllarında, **Gelişmiş Sosyalizm** devresine girdi. Bu, olgunluğa erişmiş bir sosyalizmdi. Parti, gelişmiş sosyalizmi, komünist biçimlenmeye geçme yolunda zorunlu bir evre olarak tarif etmiş ve SBKP'nin XXV. Kongre kararları, tamamen komünist biçimlenme üzerine olmuştur.

Gelişmiş sosyalizm kavramı, bilimsel komünizm teorisinde yeni bir şeydir. Bu kavram, SSCB'nin yeni anayasa taslağının giriş bölümünde ayrıntılarıyla sunuluyor. Yeni anayasaya şekil veren SBKP, bu evrede (gelişmiş sosyalizm evresi) kendine özgü temel üzerinde gelişen sosyalizmin, yaratıcı olanaklarını, gittikçe daha fazla gösterdiği görüşündedir.

Şimdi gelişmiş sosyalizmin iç yasalarının kesin niteliklerinin, çıkan yeni sonuçların, bu sosyalizmi belirleyen çizgilerin ve esas kriterlerin, bu evrenin uzunluğunun, gelişmiş sosyalizmin komünizme dönüşmesi koşullarının neler olduğu şeklindeki soruların sorulması son derece doğaldır. Bu soruların tümünün cevaplanması, daha ileri düzeyde bir incelemeyi gerektirmektedir.

Halkımızın karşı karşıya bulunduğu devâsâ ekonomik görevlerin gerçekleşmesi, **Sovyet Sosyalist Demokrasi'sinin içeriğinin sürekli olarak mükemmelleştirilmesine ayrılmaz biçimde** bağlıdır. Partimiz, insanlık tarihinde temelden yeni olan bu demokrasi kavramını, sosyalizmi ve komünizmi inşa deneyimine ve ihtiyaçlara uygun olarak geliştirip zenginleştiriyor. Partinin bu alandaki başlıca teorik ve politik çalışmaları, RSFSR'nin 1918 tarihli anayasası, 1924 ve 1936 tarihli SSCB anayasaları gibi yaratıcı marksist-leninist belgelere yansımış bulunuyor.

Leonid Brejnev'in başkanlık ettiği bir komisyon tarafından hazırlanan yeni anayasa taslağı, halen geniş bir tartışma konusudur. Bu belge, hem kapitalizmden komünizme geçiş teorisine, hem de Sosyalist Devlet teorisine önemli katkı getirmektedir.

Marksist-leninist Devlet teorisini —bugün doğruluğu sadece sözlerle değil, devâsâ bir yapıt olan güçlü sosyalist toplumla da kanıtlanan teoriyi— geliştiren SBKP, Proletarya Diktatörlüğünün tarihsel sınırlarını belirledi. Partinin bundan çıkardığı temel sonuç, bu diktatörlüğün, Devlet zayıflamadan önce bile artık zorunlu olmaktan çıktığıdır.

Sömürücü unsurların tamamen yokolmasıyla ve toplumun sosyal ve siyasal birliği, işçi sınıfının yönetiminde bir kez elde edildikten sonra, Devlet tüm halkın devleti olmakta, tüm halkın çıkar ve arzularını ifade eden bir organ haline gelmektedir.

Artık bundan böyle Devletin işi, olağanüstü dalbudak salmış ve alabildiğine karmaşık, yaman bir ekonomik aygıtı yönetmektir. Toplumsal sorunların çokluğuna ve halkın kültürel yaşamının gelişmesine bağlı olan yükümlülükleri, engin bir biçimde artmıştır Devletin. Ve pek tabii en önemli görevi olan dış politika ve sosyalist vatanın korunması işlevi, şimdi çok daha geniş kapsamlı ve çetindir. Bütün bunlar, son derece iyi incelenmiş bir düzenlemeyi, merkezi yönetimle tabandaki kitlelerin inisiyatifinin gittikçe daha sıkı bağdaştırılmasını dayatmaktadır. Kısacası yönetim gittikçe daha fazla yetkiyle donatılmış olmak zorundadır.

Anayasa taslağında, vatandaşların hak ve özgürlükleri sorununun işlenip geliştirilmesi de Sovyet Sosyalist Demokrasini'nin gelişmesine getirilen bir katkıdır. Anayasamızda uzun zamandan beri yer alan çalışma hakkı ve diğer gerçek haklar yanında yeni tasarı, burjuva Devletleri Anayasalarında bulunmayan ve bulunamayacak olan, temelden yeni olan şu hükümleri de getiriyor: Devlet ve toplum işlerine katılma hakkı; çalışma hayatındaki yetersizlikleri eleştirme hakkı; konut hakkı; sağlığı koruma hakkı; kültür olanaklarından yararlanma hakkı; bilimsel ve teknik ve sanatla ilgili araştırma yapma özgürlüğü v.b.

Diğerlerine eklenen bu haklar, yani eskiler ve yeniler, sırf halkın mutluluğunu amaçlamak, yaşamlarını ve geleceklerini tam bir kararlılıkla sonsuza dek sosyalizme bağlamış olan milyonlarca emekçinin çıkarlarına hizmet etmek zorundadır. İşte bunun içindir ki, toplumun ve devletin çıkarlarına karşı olduğu kabul edilen bazı hakların kullanılmasını yasaklayan tasarı maddesi, burjuva propogandasının ileri sürdüğü gibi demokrasiyi, sınırlandırmaktan alabildiğine uzaktır ve halkın isteğini demokratik olarak ifade şekline ibarettir.

SSCB Anayasa taslağı, Sovyet toplumu ve devleti içinde Komünist Partinin oynadığı rolü, yani yönetim rolünü de tarif ediyor. İşçi sınıfı partisi olmayı aynen koruyan Komünist Parti, bugün, tüm halkın partisi olarak da görülüyor; halkın çeşitli gurup ve tabakalarının çıkarları ile, manevi ve siyasal birliğini sağladığı tüm toplumun çıkarlarını bağdaştırıyor. Dolayısıyla yeni anayasa taslağı, temelde şunu dile getirmekte: Yalnızca halk için varolan ve halkın hizmetinde bulunan SBKP, Sovyet toplumunun, siyasal sisteminin, tüm devlet ve toplum örgütlerinin çekirdeğini oluşturur.

Böylece, gelişmiş sosyalist toplumun günlük yönetimini gerçekleştiren ve toplumun derece derece komünizme geçmesini sağlayan parti-

miz ve başında Brejnev yoldaşın bulunduğu Merkez Komitesi, siyasi, ekonomik ve ideolojik tüm alanlarda, bu geçiş süreciyle ilgili teoriyi geliştirmeye katkıda bulunuyorlar.

Evrensel tarihe yeni bir yön veren Büyük Sosyalist Ekim Devriminin zaferi, halkların yaşamında dış politika alanındaki öğelerin rolünü önemli ölçüde artırdı. Bundan dolayı, dış politika alanındaki son derece çetin pek çok soruya, marksist düşüncenin vakit geçirmeksizin cevap bulması zorunluluğu ortaya çıktı. Bu cevapları, Ekim Devrimini yönetmiş ve işçi-köylü devletinin başında bulunan Parti verdi.

Devrim öncesinde Lenin, farklı toplumsal rejimdeki devletlerin, belirli bir tarihsel dönem boyunca, aynı anda varolmalarının kaçınılmazlığı sonucuna varmıştı. Bu sonuç, yine onun keşfettiği yasadan, emperyalizm dönemindeki kapitalizmin artan eşitsiz gelişmesi yarasından çıkıyordu. Gerçekten de, Ekim Devrimi zaferinden sonra Lenin'in öngördüğü şekilde, Sosyalist ve kapitalist ülkelerin yanyana varoldukları bir dönem başladı. (5)

Lenin, Sovyetler ülkesine karşı bir silahlı saldırı olasılığı konusunda pek çok kez uyarıda bulunmuş ve savunmamızı sosyalizmin başarılarını korumayı garantileyecek bir düzeyde tutmamızın zorunluluğu üzerinde ısrar etmişti. SBKP, başkanının bu talimatını unutmadı ve unutmuyor. Lenin, burjuvazi cephesinde savaş arzusuyla kıvranan bir «savaş partisi» yanında bir «barış partisi»nin de bulunduğunu ve bu ortamda, ekonomik koşullarla birlikte diğer objektif koşulların, karşıt rejimdeki devletlerin barış içinde yanyana yaşamalarını elverişli hale getirdiğini hatırlatmaktan asla geri durmamıştı.

Lenin'in ölümünden buyana Partimiz, barış içinde yan yana yaşama politikasını geliştirerek uygulamayı daima görev bilmıştır. 1930 yılları ortalarından başlayarak ve Sovyet Devleti güçlendirildikten, savaşa karşı güçlerin etkinliği arttıktan, kapitalist ülkelerdeki komünist partilerin etkisi güçlendikten sonra, sorun şu şekilde ortaya konuyordu artık: **Yeni bir dünya savaşını önleme olasılığı vardır ve saldırganlığa karşı inatçı bir mücadele sürdürme zorunludur.**

Bilindiği gibi SBKP ve diğer kardeş partiler, bundan böyle tüm ey-lemlerini, bir savaşın başlatılmasını önleme ve saldırganları durdurma zorunluluğu yönünde seferber etmişlerdir.

İki dünya savaşı arasındaki dönemde dünya durumunun tahlili gösteriyordu ki, sosyalizme ve Sovyetler Birliğine karşı olan kapitalist kampı temsil eden, iki güç gurubuydu. Bunlardan biri, emperyalizmin en fazla savaş yanlısı ve en saldırgan güçleri Hitler faşizmi ve müttefikleri; diğeri ise, birincisi kadar emperyalist olmakla birlikte tereddütler

(5) Lenin, Eserleri, Cilt 30, sf. 33

içinde ve bilinçsizce de olsa, bir dizi nedenlerden ötürü saldırganlara karşı çıkmaya yatkın olan güçlerdi. İkinci dünya savaşı deneyimi, varılan bu sonucun engin politik önemini parlak bir şekilde doğrulamış olsa gerektir.

Vatan uğruna verilen büyük savaşta Sovyet halkının kazandığı zaferden ve faşizmin bozguna uğraması, Asya ve Avrupa'nın bazı ülkelerinde devrimin başarıya ulaşmasından sonra, dünya çapındaki güçler ilişkisinde sosyalizm lehine derin bir değişiklik oldu. Uluslararası sahnede mevcut güçlerin teorik ve politik tam bir tahliline dayanarak SBKP'nin bundan çıkardığı sonuç şu idi: Artık, savaşları kaçınılmaz olmaktan çıkararak ve **toplum yaşamından dünya savaşlarını silmek** için verilen mücadeleyi başarıyla yürütmeye olanak sağlayan koşullar ortaya çıkmıştır.

İlk olarak SBKP'nin XX. Kongresinde formüle edilen bu tez, daha sonra Partinin üçüncü Programında geliştirildi.

Gerek SBKP'nin XXIV. ve XXV. Kongreleri, gerekse SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı Leonid Brejnev, çağımızın savaş ve barış sorunlarının teorik ve politik işlenişinde ve barış içinde yan yana yaşama kavramının derinleştirilmesinde son derece önemli ve gerçekten tarihsel bir rol oynadılar.

SBKP Merkez Komitesince hazırlanan ve XXIV. Kongrede onaylanan, belli başlı hedeflerine de ulaşılmış bulunan **Barış Programı**, bilimsel olarak belirlenmiş bir dış politikanın parlak örneğini veriyor. Bu programın devamını, XXV. Kongrece kabul edilen ve gerek SBKP'nin gerekse Sovyet Devletinin halen tüm güçleriyle işlerlik kazandırmaya çalıştıkları bir diğer program oluşturuyor: **Barış ve uluslararası işbirliği için, özgürlük ve halkların bağımsızlığı için mücadeleyi sürdürme programı.**

Uluslararası yaşamda, barış içinde yan yana yaşama ilkesini kesin zafere götürecektir yol, Detant'dan geçiyor. Bir çok yönü bulunan bu kavramın içeriğinin kesin tahlilini, marksist-leninist düşüncede buluyoruz. Leonid Brejnev, Detant için şöyle diyor:

«Detant, herşeyden önce, soğuk savaşa son vermek, devletler arasında normal, düzenli ilişkilere geçmek demektir. Detant, uyuşmazlık ve anlaşmazlıkları kuvvete ya da tehdide başvurarak, yahutta silahları çekerek değil, barışçı yollarla, görüşmelerle çözme arzusudur. Detant karşılıklı olarak birbirinin meşru çıkarlarını hesaba katmakta belli düzeyde bir güven ve yeteneğe sahip olmak demektir.»

Detant'la sınıflar mücadelesi arasındaki ilişki sorunu, SBKP'nin 25. Kongresinde açık ve seçik olarak konmuş ve detant'ın, sınıflar mücadelesi yasalarını kaldırmadığı, ve yerlerine başka yasaları ikame edeme-

yeceği, altı çizilerek belirtilmiştir. SBKP'nin teorik ve politik belgelerinde pekçok kez, detant'ın, farklı rejimlerin karşı karşıya gelmesinin bir yan- sıması olan ideolojik mücadelenin kesilmesi anlamına gelmediğini vur- gulamaya özen göstermiştir.

«Le Monde» gazetesinin yaptığı bir röportajda Lenoid Brejnev şu noktanın altını çiziyordu:(6)

«İki toplumsal sistem ve bu sistemlerin ideolojileri arasındaki tartışmaya cevap verebilecek şey, yalnız ve yalnız yaşam, ta- rihsel pratik ve olayların kanıtlamalarıdır.»

Ekim Devrimi, dünya ölçüsünde sosyalizme geçişin başlangıcını be- lirlediği için, dünya devrimci süreci teorisinin başlıca sorunlarını, pek çok noktada, yeni bir biçimde gündeme getiren yine o olmuştur.

Lenin, Rusya'daki devrimin uluslararası değerine değin en önemli iki görünümüne işaret ediyordu:

Geniş anlamda, «Tüm ülkeler üzerinde etki yaptığı» görünümü ve dar anlamda, Ekim devriminin bazı esas çizgilerinin kaçınılmaz olarak tekrarlanacağına uluslararası boyutlardaki önemine değgin görünüm.

Geniş anlamda, Ekim'in uluslararası değerinin içerdiği sorunlar, partimizin yaptığı çok yönlü teorik bir incelemenin konusu oldu.

Bu yönlerden **birincisi,** dünyanın devrimci yenileşinde sosyalizmin oynadığı roldü.

İkinci dünya savaşından sonra sosyalizmin, nitelikçe yeni bir cep- he oluşturması olgusuna, sosyalizmin uluslararası bir güç olarak evri- mi ve tüm dünyadaki gelişim üzerine yaptığı etkiyle ilgili derinleştirilmiş bir etüd eşlik etmiştir. Sosyalizmin inşasına elverişli biçimlerin çeşitli- liğiyle ilgili Leninist teoriye dayanarak ve Sosyalist Devletlerin çeşitli gö- rünümlerini hesaba katarak, Halk Demokrasisini inceledik. Bu incele-meyi sosyalist ülkelerin kardeş Partileriyle birlikte yaptık ve sonuçta, hem genel karakteristikleri hem de, her devlete özgü somut ulusal çiz- gileri ortaya çıkardık.

Bir ülkede sosyalizmin gelişmesinin, Komünist Partinin toplumu doğru yönetmesine bağlı olduğu şeklindeki marksist-Leninist teoriye ait tezin, iyi temellendirilmiş olduğunu pratik kanıtladı.

Uluslararası Sosyalist Devletler Sisteminin büyüme ve mükemmel-leşme sürecinin incelenmesi, bu sistemi yöneten objektif yasaları bulup çıkarma olanağını verdi.

Sosyalist devletlerin yönetici partileri arasındaki kardeşçe ilişkile- rin kesin rolü, özgür rızayla oluşmuş ve Marksizm-Leninizm ve sosyalist

(6) Le Monde, 16 Haziran 1977

enternasyonalizm ilkeleri üzerine kurulu işbirliği, halklarda eşitlik, bağımsızlık ve **doğru** yardımlaşma bu sistemin belli başlı özellikleridir.

Uluslararası sistem olarak sosyalizmin gelişme eğilimlerini inceleyen Lenoid Brejnev, şunu belirtiyordu:

«Tüm sosyalist dünya hareketlilik içindedir ve mükemmelleşmekten geri durmuyor. Bu dünyanın gelişmesi, doğal olarak, yeninin eskiyle mücadelesi ve iç çelişkilerin çözümü şeklinde sürüyor.»(7)

Halklar ve kardeş partiler arasındaki dostluğun güçlenmesi; politikalarında, ekonomilerinde, sosyal ve ideolojik yaşamlarında her geçen gün yeni ortaklaşalık unsurlarının ortaya çıkması; gelişme düzeylerinin gittikçe eşitleşmeye doğru gitmesi, aPrimize, 25. Kongre'de şu sonucu çıkarma olanağını verdi: Sosyalist ülkelerin birbirlerine derece derece yaklaşması, artık bir yasa halini almıştır ve bu yasa, devletler ve kardeş halklar arasında yeni bir enternasyonal ortaklaşalık oluşumuna götürmektedir.

İkinci yönelim, çağımız enternasyonal işçi hareketinin ve özellikle bu hareketteki evrensel gelişmenin uluslararası güç olarak oynadığı rolle ilgili sorunların, kardeş partilerle uyum içinde incelenmesidir.

Bu sorunların Leninist tahlili, aynı zamanda hem doğru hem de iyimser olan şu sonuca varıyor daima: Gelişmesi son derece karmaşık olmasına rağmen, yeni koşullar içinde işçi hareketi ve Ekim Devriminin güçlü bir atılım verdiği devrimci eğilim, ağır basan eğilim olmaya devam ediyor.

Bütününde işçi hareketi, tekelci sermayeye ve emperyalizme karşı mücadelesindeki yerinin güçlenmesini, sosyal, ekonomik ve politik alanda gerçekleştirdiği önemli kazanımları, herşeyden önce işte bu eğilime borçlu.

Üçüncü yönelim, dünyanın eski sömürge ve yarı-sömürgelerini kapsayan geniş bölgelerinde meydana gelen ve yine Ekim Devriminin başlangıcını noktaladığı derin değişikliklerle ilgili olarak yapılan teorik genellemelere dayanan politik sonuçların çıkarılmasıdır.

İşte, Ekim Devriminin «geniş anlamda»ki enternasyonal önemine ilişkin sorunlar kısaca bunlardır.

Şimdi de, Lenin'e göre bu devrimin «dar anlamda» önemini oluşturan şeyin, yani sosyalist devrimin **genel yasaları** sorununun ne olduğunu görelim. Bu yasalar, bizim devrimci teorimizin çekirdeğini ve çimentosunu oluşturuyor. Onlar olmazsa bu teori kaçınılmaz olarak dağılır, bir birim olmaktan çıkar ve dolayısıyla bir devrimci eylem metodu olmak-

(7) SBKP XXVIII. Kongresi, sf. 18, Moskova, APN Yayınları, 1966.

tan uzaklaşır. Partimiz, işçi sınıfı davası ve sosyalizm için mücadelenin, her ülkenin somut tarihsel koşulları ve özelliklerine tekabül eden ve her komünist partinin strateji ve taktiklerini bu koşullara bağlı olarak bizzat kendisinin tayin ettiği, farklı biçimler altında sürdürdüğünü önemle belirtmektedir.

Sosyalist devrim yasalarında esaslı oluşturan şey, yeni dönemin en belirleyici özelliklerini yansıtan ve önemini koruyan şeydir. Peki, nedir burada kastettiğimiz?

İlk olarak, toplumsal dönüşümlerin teori ve pratiğine, Marksizm-Leninizm temeli üzerine kurulu **kararlı bir devrimci yaklaşım**'ı kastediyoruz. Bu ilke, işçi sınıfı hegemonyası kavramına, bu hegemonyanın sadece devlet yönetimine katılmaktan ibaret olmayan ve fakat diğer emekçilerle ittifak halinde, siyasi iktidar olmak şeklindeki gerekliliğine ayrılmaz biçimde bağlıdır. SBKP., bu ilkenin doğru olarak anlaşılmasına daima özel bir dikkat gösterdi.

Bu iktidar, tekelci kapitalizmi kitlelere baskı yapma araçlarından yoksun bırakma arzusunu, karşı-devrim kalkışmalarını önlemek için zorunlu olan güvenceleri sağlama isteğini ve herşeyden önce ekonomiye kumanda eden kolların tekelci sermayenin elinden alınması isteğini içerir. Bu görevler, somut koşullara bağlı olarak farklı biçimlerde gerçekleştirilebilir. Ama esasları değişmez. Aksi halde, bizzat devrim kavramı muhtevadan yoksun kalır; kapitalist rejimden «kopulduğunda» onun yerine, istensin ya da istenmesin, bu rejimle uzlaşma araçlarının araştırılması geçer.

İkinci belirleyici özellik, proleter enternasyonalizmi'dir. Ekim Devriminden bu yana geçmiş olan 60 yıl boyunca SBKP, teorik çalışması içinde en büyük dikkati daima, devrimci hareketin başarısının vazgeçilmez koşulu olan proleter enternasyonalizmine ayırdı. Proleter enternasyonalizmi biçimlerinin ve kriterlerinin tarihsel öneme sahip olduğunu Parti belgeleri gösteriyor. Bu biçim ve kriterler, dünya devrimci sürecini geçerli ilkeleriyle dayanışma ve bağlantılı olma ilkesi değişmeden kalıyor. Çünkü, sınıflar mücadelesinin genel yasasını ifade eden bu ilkedir.

Ekim'den bu yana geçen 60 yıl boyunca Partimiz, siyasi çizgisini belirlerken, kardeş partilerin ve enternasyonal komünist hareketin çıkarlarını daima hesaba katmıştır. SBKP, gerçekten enternasyonalist bir politikayı, sermayeyle ve emperyalizmle savaşan herkese ve ilk sırada baskıyla karşılaşanlara, işçi sınıfının ve emekçi halkın meşru hak ve dileklerini fedakârca savunan ve çetin gizlilik koşulları altında mücadele verenlere kardeşçe ve etkili biçimde destek olma politikasını uyguladı ve uygulamaya devam ediyor. Marksizm-Leninizmin ayrılığını ve yaşayan sosyalizmin kazanımlarını kararlılıkla savunmada olduğu gibi yuka-

rıdaki sorunlar karşısında da SBKP, Lenin'in enternasyonalist ilkelerine sadıktır ve öyle kalacaktır.

Belirleyici özelliklerin **üçüncüsü, enternasyonal komünist hareketin öncü rolüdür.**

Geçmiş bulunan 60 yılda SBKP, teorik planda yaptığı çalışmalarda, dünyanın devrimci yenilenişinin başlıca motoru durumunda olan bu öncü eylemle ilgili sorunların tamamını inceledi. Savaş sonrasında komünist hareketin artan rolü, bu hareketin zamanımızın en etkin politik gücü haline geldiğini gösterdi.

Komünist hareketin prestijini ve öncü rolünü arttırma konusunda daima titizlikle davranan SBKP, komünizm ilkeleri çerçevesinde kardeşçe görüş alışverişi yapılmasından yana olduğunu ve bunun teorik alanda da yaratıcı bir havanın doğmasını olanaklı kıldığını belirtmiştir. Komünistlerin karşılaştıkları yeni sorunların tartışılmasının son derece doğal olduğu görüşündeyiz. Diğer yandan, politika alanda da SBKP komünist hareket içinde bir merkez oluşturulmasına, partilerin yönetilen ve yöneten partiler olarak bölünmesine karşıdır. Bizler, kardeş partilerin gerçek eşitliğinden, kardeşçe dayanışmalarından ve ortak büyük amaçlar için, yani yeryüzünde sürekli bir barışın, özgürlüğün, halkların bağımsızlığının ve sosyalizm ideallerinin gerçekleştirilmesi için mücadelede birleşik eylemlerinden yanayız.

Komünistler, devrimci teorinin bilimsel açıdan gelişmesinin, **kapitalizmin ekonomi ve politika'sının** gittikçe daha derinlemesine bilinmesini gerektirdiğini her zaman düşünmüşlerdir. SBKP için bu, doğru bir politik çizginin koşuludur.

Dikkatini yeni eğilimler ve yeni olaylar üzerinde yoğunlaştıran Partimiz, **Leninist emperyalizm teorisinin** gelişmesine katkıda bulunuyor. SBKP, daha önce Lenin'in formüle ettiği tezi, yani, tekelci kapitalizmin tekelci devlet kapitalizmine **dönüşmesi** tezini geliştirdi. Parti belgelerinde bu dönüşüm, tekeller ve devlet güçlerinin tek bir mekanizma halinde birleştirilmesi sistemi olarak nitelendi.

Kapitalist sistemin 50 yılları ortalarındaki durumunun tahlili şu sonuca götürdü: Bu tarihlere gelirken, kapitalizmin genel bunalımının **üçüncü evresi** başlamıştı ve bu, bir dünya savaşına bağlı olmadığı gibi, barış içinde yanyana yaşama koşulları içinde oluyordu. Bunalımın bu evresinin başlıca özelliği buydu.

1969 Konferansına SBKP, emperyalizmin 60 yılları sonunda ortaya çıkan **özellikleri** sorununu getirdi. Konferansta Leonid Brejnev'in altını çizdiği husus, emperyalizmin bu özelliklerinin çoğunun, sosyalizmin artan gücüyle, sömürge rejimlerinin yıkılmasıyla ve işçi hareketinin baskısıyla gittikçe daha çok etkilenmesi olgusuyla açıklandığıydı. Emperyalizm, ortaya çıkan yeni dünya durumuna, iki sistem arasındaki müca-

delenin koşullarına uymak zorunda kaldı. Bu tahlili geliştirip derinleştiren SBKP XXIV. Kongresi, yeni koşullara uymanın ve ekonomik, politik ve askerî **bütünleşme** eğiliminin, sistem olarak kapitalizmin sağlanmasında anlamına asla gelmediğini ve **kapitalizmin genel bunalımının derinleşerek sürdüğünü** belirtti.

SBKP'nin ve diğer kardeş partilerin, kapitalist ekonominin bugünkü bunalımının kaçınılmaz olduğunu öngördükleri tarihlerde burjuva ideologların, bunalımların artık geçmişte kaldığını koro halinde ilan ettiklerini de hatırlatalım. Oysa, burjuvazi savunucularının, bugünün «esenlik» dönemi olacağını öngördükleri bir dönemde, 1966 yılında Leonid Brejnev, SBKP'nin XXIII. Kongresine sunulan Çalışma Raporunda şunu ilan ediyordu:

«Kapitalist ekonomiyi için için çökerten güçler, etkilerini sürdürüyorlar ve bu ekonomi, yeni kargaşalardan kendini kurtaramayacaktır.»

Tamamiyle kanıtlanan bir öngörüş oldu bu.

Kapitalist dünyada 70 yılları ortalarında patlak veren bunalım, SBKP'nin XXV. Kongresinde teorik olarak derinlemesine incelendi. Büyüklüğü 30 yılları başlangıcındaki bunalımla kıyaslanabilecek bir ekonomik bunalım bu kez, **tekelci devlet kapitalizminin yüksek düzeyde gelişkin ekonomisini**, aynen savaş sonrasında olduğu gibi etkiledi. Bu bunalımın, savaş sonrasındaki diğer bunalımlardan farkı, kapitalist dünya ekonomisinin **belli başlı bütün merkezlerine aynı anda** yayılmış olmasıydı. Bu bunalımın özelliklerinden biri, üretimin düşmesi ve işsizliğin büyümesine; kapitalist ülkelerin hemen hepsinde **para bunalımının, enerji bunalımının, hammadde bunalımı** ve barış döneminde eşine rastlanmamış bir **enflasyonun eşlik etmesi**ydі. Aynı şekilde, burjuva toplumunda **ideolojik, politik ve manevi bunalım** da birlikte geliyordu. SBKP'nin XXV. Kongresinde varılan sonuç, yani bugünkü bunalımın kapitalist sistemin artan dayanıksızlığını ifade ettiği sonucu, işte buradan çıktı.

SBKP, tarihsel sürecin sübjektif faktörüyle, diğer bir deyişle **işçi sınıfının tarihsel misyonuyla** ilgili teorik sorunları asla gözden uzak tutmuyor.

SBKP'nin program belgeleri ve Sovyet bilgilerinin çalışmaları, uluslararası proletaryanın dünya sahnesine giren **yeni müfrezesine**, yani Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin genç işçi hareketine büyük önem veriyor.

SBKP, bilimsel ve teknik devrimin işçi sınıfı sınırlarında bir «erozyon» yapacağı ve işçi sınıfını, ücretli çalışanlar kitlesi içinde eriteceği şeklindeki iddiaları çürüttü. SBKP, bilimsel ve teknik devrimin kol emeğini azaltarak işçi sınıfının mutlak ve izafi küçülmesine yol açacağını id-

dia eden bir diğerk bayağılaştırıcı anlayışa da gereken cevabı verdi. Kal-
dı kı olaylar tersine, yani, **işçi sınıfının sayısal olarak her yerde büyü-
düğünü**, ayrıca modern üretimin doğurduğu **yeni mesleklerin** ortaya çık-
tiğini gösteriyor. Partimiz hiçbir zaman, yaşama koşulları ve proletarya
mücadelesi hakkında basit bir tespit yapmakla kendini sınırlamamıştır.
Çünkü sermaye egemenliğini yenme yolunda gittikçe artan olasılıkları
açıklığa kavuşturmak için, proletaryanın durumunun bilimsel tahlilini
yapmak vazgeçilmez bir şeydir.

Meseleyi bu biçimde ele almak suretiyle SBKP, siyasi mücadele
stratejisinin düzenlenmesine özlü bir katkı getirmiş oldu; savaş sonra-
sında ortaya çıkan yeni tarihsel koşullarda, kapitalizmden sosyalizme
geçiş için, barışçıl yol dahil çeşitli yolların kullanılmasına olanak veren
ve sayıları gittikçe artan olasılıkların bulunduğu tezini formüle etti. An-
cak, işçi sınıfının, emekçi kitlelerin ve onların komünist öncüsünün, sos-
yalizmin zaferini sağlamak için her türlü mücadele biçimini kullanmaya
ve devrim kazanımlarını savunmaya hazır olmaları gerektiği tezi, daima
geçerliliğini koruyor.

SBKP XXV. Kongresinde şu sonuca varıldı: 30 yılları başında var-
olan durumdan farklı olarak bugün, emperyalizme karşı olan güçlerin
**boyutları, niteliği ve örgütlenme derecesi o düzeydedir ki bunlar, birgün
emperyalist bunalıma gerici, bir «çıkış yolu» aramaya kalkışanları en-
gellemeye, emekçilerin kazandıkları hak ve özgürlükleri savunmaya, ger-
çek bir demokrasiye ve sosyalizm yolunda sürekli bir barışa doğru ileri
bir adım atmaya olanak vermektedir.**

Kapitalizmin genel bunalımının derinleştiğine tanıklık eden olaylar
öylesine birikiyor ki, artık burjuvazinin resmi savunucuları bile bunları
inkâr edemiyorlar. Kuşkusuz, kapitalizmin hâlâ daha önemli rezervleri
var. SBKP, kapitalizmin «otomatik yıkılışı» teorisine daima kararlılıkla
karşı çıktı. Ancak kapitalizmin toplumsal iflâsı ve toplumsal örgütlen-
mede daha yüksek bir biçime, sosyalizme geçme zorunluluğu düşünce-
sinin gittikçe daha fazla yaygınlık kazandığı bir gerçektir.

Doğru politik strateji ve taktiğe, kapitalizme karşı olan belli başlı
güçlerin, yani işçi sınıfı ve müttefiklerinin ve herşeyden önce çağımızda
sorumlulukları engin bir biçimde artmış olan komünist partilerin örgüt-
lenmesine verilen önem de işte buradan geliyor.

Doğru politikadan kastedilen, Marksizm-Leninizm üzerine kurulu
dünyada meydana gelen büyük değişiklikleri, detantın etkilerini, tekeli
devlet kapitalizminin yapı ve metodlarındaki değişmeleri gözönüne alan
bir politikadır. Yine bu politikada, sol güçlerin birliğine ve anti-monopo-
list kitle koalisyonunun oluşmasına götüren yollar, komünist partilerin ül-
ke yönetimine katılma olasılıkları ve bu katılmanın biçimleri, şu ya da
bu somut koşullarda demokrasi ve sosyalizm için mücadelenin birbirin-

den ayırlamayacağını belirten Leninist tezin gerçekleşmesini sağlayacak bir siyasi çizgi sözkonusudur.

Devrimci süreçle ilgili Marksist- Leninist teori, statik bir teori değildir. Tarihsel pratikle gelişir, toplumsal ve ulusal kurtuluşları için halkların verdiği ve gittikçe daha çok çeşitlilik gösteren mücadele deneyimi ile zenginleşir.

Sonuç olarak, şu üç esas noktayı çıkarmamız mümkün.

B'incisi, bütün çalışmalarında SBKP, Marks, Engels ve Lenin'in teorisindeki düşüncelere ve sonuçlara değişmez biçimde sadık kalmıştır; onların keşfettiği toplumsal gelişme genel yasalarını daima hesaba katmıştır. Marksizmin bir dogma olmayıp, eylem kılavuzu olduğunu asla unutmaz. Marksizm-Leninizm kurucularının teorisine işte böyle yaklaşımda bulunmak suretiyledir ki Parti, bu denli büyük dönüşümleri gerçekleştirebilmiştir. Marksizm-Leninizm, çok yüksek ölçüde yaratıcı olduğu için yaşlanmadı ve hiç yaşlanmayacak.

SBKP, sınıf düşmanının savunduğu düşüncelerle mücadele ettiği kadar, dogmatik tutuculuk ya da sahte yenilikçi revizyonizm zihniyetiyle, Marksizm-Leninizm'i deforme etme girişimleriyle de kararlılıkla savaşıyor.

İkincisi, SBKP, milyonlarca erkek ve kadını, teorik tezleri ve bu tezlerin sonuçlarını, yaratıcı biçimde özümlemeye ve uygulamaya sevk etmek suretiyle, teorik çalışmayı geniş bir propagandayla sürekli olarak bağdaştırıyor.

XXV. Kongre, Marksizm-Leninizm incelemesinin ülkemizde kazandığı olağanüstü yaygınlığın;

«bugünkü evrede, toplumsal bilinç gelişmesinde son derece önemli bir özellik»

olduğunu gördü.

Üçüncüsü. SBKP, her zaman ve her şeyde, Marksist-Leninist teorisinin enternasyonalist yapısına dayanmaktadır. Bunun ne anlamlara geldiğini şöyle özetleyebiliriz:

— SBKP, ülkemizdeki gelişmeyle tarihsel dünya süreci arasındaki karşılıklı bağımlılığın tüm görünümünü hesaba katmaktadır; bilimsel bir biçimde ve zamanın işlevi olarak, ülke içindeki görevlerinin, uluslararası sorumluluklarıyla uygunluğunu belirlemekte ve somutlaştırmaktadır.

— SBKP, teorik alandaki çalışmasını, kolektif çalışmanın ve tüm dünyadaki komünist mücadelenin bütünleyici bir parçası olarak, dünyada Marksist-Leninist düşüncenin yayılmasına, hangi biçimde olursa olsun her türlü anti-komünizm ve anti-Sovyetizmle mücadeleye yaptığı bir katkı olarak görmektedir.

— SBKP, kardeş partilerin yaptığı teorik çalışmalara büyük dikkat göstermekte, bu teorik ve pratik çalışmaların sonuçlarında geçerli ve yararlı gördüğü herşeyi kabul etmeye daima hazır bulunmaktadır. İdeolojik ve politik alanda komünist partiler arasında uluslararası işbirliği biçimlerini durmaksızın yaygınlaştırmak ve mükemmelleştirmek için çaba harcamaktadır.

Marksizm kurucularının da öğrettiği gibi, yüksek düzeyde bilimsel olan bir düşünceyle parti düşüncesinin birliği olan enternasyonalizm, Marksizm-Leninizmi yalnızca dünyayı açıklamaya değil onu dönüştürmeye de yetenekli bir teori yapan şeydir.

Bugün Marksizm-Leninizm, sadece kurucularının ve izleyicilerinin yazdıklarından ibaret değildir. O bugün, yaşayan sosyalizmin 60 yılda kazandığı başarıları ve genelleştirilmiş deneyimi de organik olarak kapsıyor.

Sosyalist ortaklaşalık içindeki halkların, komünist hareketin, çağımız devrimci hareketlerinin tarihsel başarılarının tartışma götürmez ve geriye dönüşü olmayan niteliği, Büyük Ekim Devrimi deneyiminin ölümsüz değerini, Marksizm-Leninizmin doğruluğunu ve canlılığını açık bir biçimde gösteriyor.

TÜSTAV

Büyük Ekim Devrimi'nin Tarihsel Önem ve 60. cı Yıl

Dünya komünist ve işçi sınıfı hareketi öncülüğündeki dünya halkları Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 60. yılını coşkuyla kutluyorlar. 1917 Ekim Devrimi, insanlığın sömürü ve baskıdan kurtuluşu doğrultusunda, sömürsüz ve giderek sınıfsız bir dünya toplumuna varılması yolunda en önemli adım olduğu için, bu tarihsel olay insanlık tarihinin en büyük dönüm noktasıdır. Nitekim Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle açılan yeni tarihsel dönem henüz 60 yıl gibi kısa bir süreyi kapsadığı halde, insanlık gerek işçi sınıfının gerekse tüm dünyaya halklarının ekonomik, politik ve bilimsel-teknolojik alanda kazandığı sayısız başarılar kaydetmiştir. Bu kazanımların elde edilmesinde en büyük etken hiç kuşkusuz Büyük Ekim zaferiyle dünyanın ilk işçi sınıfı devletini kuran dünya sosyalizminindir.

BÜYÜK EKİM DEVRİMİNİN MADDİ TEMELİ

İşçi sınıfının bilimi, gerek felsefi temeliyle, gerekse ekonomi politik ve bilimsel sosyalist öğretisiyle, bir bilim sistemi olarak, Büyük Ekim Devriminden en az yarım yüzyıl önce şekillenmişti. İşçi sınıfı bi-

liminin kurucuları Marx ve Engels, diyalektik yöntem ve materyalist dünya görüşü ile doğayı ve insanlığı incelemişler, tarihsel maddeci görüş açısından insanlığın getirdiği sosyal, ekonomik, kültürel ve politik evrimi gözlemişler, kapitalist ekonomiyi gene bu temellerle eleştirmişler ve kapitalist toplumun temel çelişkisini bularak, kapitalizmden sonra gelecek toplum aşamasının sosyalizm olduğunu, bu topluma varmasının tarihsel bir determinizm olduğunu göstermişler, gene aynı bilimsel öğretisi sistemiyle, sosyalist toplumu ancak işçi sınıfının kura-çığını belirtmişlerdi.

Bilimsel sosyalizmin kurucularının koyduğu öğretisi, insanlık tarihinin gözlenmesinden, kapitalist toplumun incelenmesinden yani insanlığın somut sosyal pratiğinden yola çıkılarak teori olarak sistemleştirilmişti. Ama bu teori sadece kitaplarda, kitaplıklarda duran bir fikirler dizisi değildi. Büyük ustanın da belirttiği gibi, Marx ve Engels'e gelinceye kadar, daha önceki dönemlerin düşünürleri sadece dünyayı açıklamaya çalışarak yetinmişlerdi, ama bilimsel sosyalizm dünyayı sadece açıklamakla yetinmeyecek, onu değiştirmeyi amaçlayacaktı.

Bu nedenle insanlığın sosyal pratiğinden doğan bilimsel sosyalist teori, tekrar pratiğe yansiyarak, insanlığa yol gösterecek, onu geleceğe en kısa yoldan götürececek bir rehber görevini yerine getirecekti.

Nitekim de öyle oldu. Bilimsel teori tekrar pratiğe yansdı, «düşünsel güç, maddi güç haline dönüştü» ve insanlığın öncüsü işçi sınıfı, kendi biliminin kılavuzluğunda sosyalist toplum için mücadeleye girişti, bunun gereği olan örgütlenmesini ve örgütlü sınıf mücadelesini yürüttü. Marx-Engels çağında dünya devriminin merkezi ileri kapitalist ülkelerdi ve o dönemin sosyal, ekonomik, tarihsel koşulları kapitalist batı'da topyekûn bir proletarya devrimini öngörmekteydi. Ne var ki, aşağıda da değineceğimiz gibi Marx-Engels çağında sosyalizmin önkoşulları yeterince olgunlaşmamıştı.

Kapitalizmin serbest rekabetçi aşamasından tekeli aşamasına geçildikçe ve tekeli kapitalizm güçlenmeye başladıkça, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası da hükmünü icra etmeye başladı. 19. yüzyılın sonlarında dünya proletaryasının sınıf mücadelesinde ortaya çıkan belli başlı iki olgu gözlemlendi:

1 — Emperyalist çağa girerken, kapitalist eşitsiz gelişme yasası gereği ulusların arasında farklılaşmalar doğmuştu ve artık tüm kapitalist ülkelerde aynı anda, topyekûn bir proletarya devrimi, tarihsel olasılığını yitirmişti.

2 — Gene aynı duruma bağlı olarak dünya proletarya devriminin merkezi Batı'dan Doğu'ya kaymıştı.

İşte Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ne varan süreç, 19. yüzyılın sonlarındaki bu temel koşullarda doğdu ve yeni yüzyılın ilk çeyreği içinde hızla gelişerek 1917 Ekim'ine ulaştı.

Ekim Devrimi'nin lideri Lenin, bu iki veriden hareketle, tüm kapi-

talist ülkelerde topyekûn bir devrim çağının geçtiğini, bu nedenle bir veya birkaç ülkede proletarya devriminin başarılmasının mümkün olduğunu, dünya devriminin merkezinin ise Rusya'ya kaydığını gözönünde tutarak, Partisine, Rusya proletaryasına ve tüm Rusya halklarına yol gösterdi.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin maddi temelini oluşturan uluslararası ve ulusal koşullar bütünlüğü, yukarıda belirttiğimiz iki temel uluslararası faktörün yanı sıra, Rusya'da sınıfsal çelişkilerin keskinleşmesi, Birinci Emperyalist Savaşla birlikte büyük bir krizin doğması, egemen sınıfların yönetemez duruma gelmeleri, emekçi sınıfların ise sömürücüler yönetimini istememeleri, Rusya işçi sınıfının sosyal kurtuluş mücadelesi ile Çarlık Rusyasındaki ezilen ulus statüsündeki halkların kurtuluş mücadelelerinin birleştirilmesi olarak özetlenebilir. Bütün bu uluslararası ve ulusal objektif koşullara ek olarak sosyalist devrimin subjektif koşulları, Parti'nin yüksek örgütlenme düzeyi ve kitleleri devrim yolunda ustaca yönlendirebilme yeteneği ve nihayet Lenin gibi büyük bir proletarya liderinin varlığı, 1917 Ekim devrimini doğuran belli başlı objektif ve subjektif etkenlerdir.

BÜYÜK EKİM DEVRİMİNİN BİLİMSEL ÖNEMİ

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, bilimsel sosyalizmin kurucuları, bilimsel sosyalist öğretiyi bir bilim sistemi halinde tüm temelleriyle koymuşlar ve sosyalist toplumun tarihsel kaçınılmazlığını belirtmişler, proletarya devriminin anahatlarını çizmişlerdi.

Rusya işçi sınıfı partisi ve onun lideri ise, Marx ve Engels'in çizdiği yolda kararlıca yürümüş, bilimsel teoriyi hayata geçirmiştir. Bu ba-

kimden Büyük Ekim Sosyalist Devriminin bilimsel önemi konusunda başlıca şu iki noktayı vurgulamak gerekir:

Birincisi, 1917 Ekim Devrimi, Marx ve Engels'in kurduğu teorinin pratikte keskin ve inkâr edilmez bir biçimde doğrulanmasıdır. Burjuva ideologları ve idealist tarihçiler Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ne kadar, Marx ve Engels'in öngörülerini birer «kehanet» olarak nitelerek riyakârlığını ısrarla sürdürmüşlerdir. Büyük Ekim Devrimine ulaşan devrimci sürecin zaferle sonuçlanması, bizzat sosyal pratiğin burjuva ideologlarına ve onların safsatalarına verdiği en büyük cevap, burjuva dünya ve tarih görüşüne işçi sınıfının indirdiği en büyük darbe olmuştur. Bu devrimle birlikte birçok burjuva ideologunun sesi kısalmıştır. Buna rağmen, aradan geçen altmış yıl zarfında burjuva düşüncesi hâlâ da Marx ve Engels'in görüşlerini birer «kehanet», Büyük Ekim Sosyalist Devrimini ise «bir tarihsel tesadüf» olarak tanımağa devam etmiştir. Ne var ki, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi ile açılan çağda sosyalizmin kattığı mesafe, burjuva demagogilerinin ve çarpıtmalarının etkisini her geçen gün daha da azaltmış, burjuva sahtekârlığını daha iyi ve daha açık bir biçimde teşhir etmiştir.

Büyük Ekim Devrimiyle tek ülkede kurulan sosyalizmin, 20. yüzyıl ortalarında bir dünya sistemine dönüşmesi ve hızlı gelişimini sürdürmesi karşısında, anti-komünist düşünce çeşitli kılıklara bürünmüştür. Bunlardan bir tanesi burjuvazinin uydurduğu «konverjans» teorisidir. Kimi burjuva ideologları, sosyalizmin kapitalizme doğru yaklaştığını, kapitalizmin ise sosyalizme doğru kaydığını, bu iki dünya sisteminin günün birinde orta yolda buluşacaklarını, böylelikle iki sistemin orta

yolda birleşmesinden, çakışmasından (konverjansından) tek bir dünyaya sosyal sisteminin doğacağını ileri sürmektedirler. Eleştirilmeye dahi değmeyecek derecede saçma ve bilim dışı olan bu görüş, gerçekte sosyalizmin üstün bilimsel-ideolojik gücü ve maddi başarıları karşısında kapitalizmin başvurduğu riyakarca bir ideolojik manevradan başka birşey değildir ve burjuva reformizminin bir aldatmacasıdır.

Bilimsel komünizmin üstünlüğü karşısında otraya çıkan diğer bir anti-komünist safsata da, Maocuların uydurduğu, kimi «sol»-revizyonistlerin de kısmen benimsediği «kapitalizme dönüş» teorisidir. Maocu Pekin yönetiminin kendi anti-Sovyet ve anti-komünist amaçları nedeniyle ortaya attıkları bu gerici ve bilim dışı görüş de, Maoculuğun iflasıyla birlikte kısa zamanda yerle bir olmuştur. Bundan 10-15 yıl önce Pekin'li Maocu klikler Sovyetler Birliği'nde halkın tüketim gücünün ve yaşam standardının yükseltilmesi yolundaki çabaları «kapitalizme geri dönüş» olarak nitelerken, bugün kendileri Hua Kuo Feng ve Teng Hsiao Ping adlı yeni Maocu liderleri öncülüğünde Çin halkının yükselen ekonomik talepleri karşısında Sovyetler Birliği'nden kopya ettikleri, —bir zamanlar kapitalizme geri dönüş diye tanıtmaktan haya duymadıkları— tedbirleri uygulamaya yönelmişler ve fakat gene de anti-Sovyetizmin, anti-komünizmin Maocu türünün şampiyonluğunu riyakarca sürdürmüşlerdir.

Özetle, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin bilimsel önemi, Marx ve Engels'in koyduğu öğretinin sosyal pratikte en çarpıcı bir biçimde kanıtlanması ve tüm dünya halklarına ışık tutmasıdır.

Ekim Devrimi'nin ikinci büyük bilimsel önemi, bu devrime varan sü-

reç içinde Lenin'in bilimsel sosyalist öğretiyeye getirdiği katkılardır.

Lenin'in emperyalizm konusunda getirdiği açıklamaları, devlet ve proletarya diktatörlüğü konusundaki vurgulama ve geliştirmeleri, sosyalist devrim öğretisi, ulusal sorun öğretisi, yeni tip Parti konusundaki ilkeleri, köylülük ve ittifaklar meselesi, proletaryanın sınıf taktikleri, sosyalist kuruluş konusundaki bilimsel çabaları, ulusal kurtuluş savaşları konusundaki tezleri, felsefe alanındaki çalışmaları, Rusya'da kapitalizmin Gelişimi yapıtındaki metodolojisi, proletarya enternasyonalizmi konusundaki vurgulamaları, haklı ve haksız savaşlar, barış ve savaş, barış içinde birlikte yaşama konusundaki görüşleri... ilh. bunların hepsi, bilimsel sosyalist öğretiyeye birer katkı niteliğindedir. Lenin, gerek Rusya proletaryasının ve halklarının, gerekse uluslararası proletaryanın ve ezilen ulusların emperyalist çağda karşılaşmış oldukları sorunlara büyük bir titizlikle ve bilimsel üstünlükle eğilmiş, neticede Marksizmi, emperyalist çağda geliştirerek, onu bütünsel Marksizm-Leninizm doktrinine ulaştırmıştır.

Böylelikle, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin bilimsel önemi sadece Marksizm'in pratikte tartışmasız bir biçimde doğrulanması değil, aynı zamanda Leninizm ile zenginleşmesi ve kökleşmesidir de. Bu nedenle Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yılını kutlayan Proletarya devrimi konusundaki bilgilerimizi tazelemek, özellikle devrim konusunda çeşitli sağ ve «sol» sapıtmaların at koştuğu bugünkü ortamda, önemini korumaktadır.

MARX-ENGELS-LENİN VE PROLETARYA DEVRİMİ

Bilimsel sosyalizmin proletarya devrimi konusundaki öğretisinin temellerini Marx ve Engels ilk kez

1840'larda «Alman İdeolojisi»nde koymağa başlamışlar, bu yapıtlarında proletarya devriminin gereğini, kaçınılmazlığını, kapsamlı olarak incelemişler, daha sonraki çalışmalarında ise temel ilkeleri, metodolojik esasıyla birlikte ayrıntılı olarak getirmişlerdi. Lenin proletarya devrimi teorisini 19. yüzyıl sonralarındaki durumdan alıp geliştirmiş ve dünyanın en büyük ülkelerinden birinde sosyalist devrim onun liderliğinde —dünyada ilk kez— gerçekleşmiş, dünyanın ilk işçi sınıfı devleti kurulmuştu. Daha sonra bu teori Sovyetler Birliği Komünist Partisi başta olmak üzere kardeş partiler tarafından dünyanın değişen koşullarında derinleştirilmiştir. Bu nedenle dünya komünist hareketinin öncüsü olan SBKP'nin bilimsel ve politik çalışmaları, devrim teorisinin de gelişmesinde belirleyici rol oynamıştır.

Marx ve Engels, devrim teorisini kapitalist üretim tarzının, birçok ülkede varolduğu, bu sistemin iç çelişkilerinin su yüzüne vurduğu ve proletaryanın sınıf mücadelesi arenasına çıkararak kendi devrimci potansiyelini çeşitli devrimci muharebelerde gösterdiği bir zamanda koymuşlardı. Buna rağmen Marx ve Engels'in yaşadıkları çağ, tekelci kapitalizm öncesi dönemdi ve sosyalist devrimin objektif önkoşulları henüz yeni yeni oluşmaktaydı. Nitekim Engels, hayatının son zamanlarında, 1895'de, 1848 Devrimi ve Paris Komünü göstermiştir ki, diyordu, «Kıtanın ekonomik gelişim durumu o sıralarda kesinlikle kapitalist üretimin tasfiyesi için olgunlaşmış değildi». (K. Marx-F. Engels, Seçilmiş Eserler (üç ciltte) C. I, sf. 191-192, Fransa'da Sınıf Mücadeleleri Kitabına Engels'in önsözü'nden).

1915 yılında Sosyalizm ve Savaş adlı kitabında Lenin aynı konuya değinerek şunları söylüyordu: «Ya-

rim yüzyıl önce... proletarya çok zayıftı, sosyalizmin objektif koşulları olgunlaşmamıştı» (V.İ. Lenin, **Bütün Eserleri**, C. 21, sf. 313) Gene Lenin «...Emperyalizm» kitabında, kapitalizmin muzaffer bir sosyalist devrime olanak verecek şekilde tam bir olgunluğa ancak emperyalizm çağında ulaştığını belirtmiştir.

Marx ve Engels, kapitalist gelişmenin yasalarını koyarlarken, sosyalist devrimin günümüze kadar canlılığını koruyan bilimsel temelini de getirmişlerdi.

Marksist proletarya devrim teorisi özlüce şu temel öğeleri içeriyordu:

◆ Tarihsel gelişimin güçlü motoru ve can çekişen sosyo-ekonomik formasyonların ve yeni ve ileri düzenleri getirme aracı olarak tarihte devrimlerin rolü,

◆ Devrimin başlıca harekete geçirici gücü olarak emekçiler,

◆ Kapitalizmin mezar kazıcısı ve sınıfsız toplumun kurucusu olarak proletarya devriminin tarihsel zorunluluğu ve proletaryanın evrensel tarihi misyonu,

◆ Devrimci proletarya partisinin tayin edici önemi.

◆ Zaferin bir önşartı olarak proletaryanın uluslararası birliği,

◆ Proletarya devrimi ile genel olarak daha önceki devrimler, özel olarak burjuva devrimi arasındaki özgül ve ayırdedici farklar,

◆ Proletarya devriminde ve yeni sosyalist toplumun kuruluşunda köylülüğün yeri.

◆ Ulusal kurtuluş mücadelesi ile sosyalizm mücadelesi arasındaki ilişki,

◆ Sosyalist devrimin ürünü ve yürütücüsü olarak proletarya diktatörlüğü,

◆ Proletarya devriminin yıkma ve yapma işlevleri,

◆ Burjuva devlet aygıtının par-

çalanması,

◆ Proletarya devriminde iktidarın ele geçirilmesi sorunu,

Proletarya devrim teorisinin belli başlı bu öğelerinin çoğu daha sonra Lenin tarafından geliştirilmiştir, tamamlanmıştır. Bu nedenle Marx ve Engels'de proletarya devrim kavramını işlerken bu öğelerden bazalarına değinmeyeceğiz: devrimin bazı önemli sorunlarını ayrı başlıklar altında ele alacağız.

Marx ve Engels, kapitalizmin bütünsel bir analizini getirmişler, kapitalist sistemin insanın insan tarafından sömürülmesinin son biçimi olduğunu göstermişler, kapitalizmin varlığının ve gelişiminin objektif kanunlarını açıklamışlar ve bu sistemin kaçınılmaz olarak öleceğini, yerine işçi sınıfının kuracağı sosyalist sistemi bırakacağını belirtmişlerdir.

Marx ve Engels kapitalizmin analizini yaparken, kapitalist toplumun zorunlu bir aşama olduğunu, feodaliteye nazaran ileri bir sosyal sistemi teşkil ettiğini, feodalitenin bukağularını kırarak üretici güçlere büyük bir ivme kazandırdığını dile getiren Marx ve Engels, örneğin, burjuvazinin bir asırdan daha kısa bir egemenlik süresi içinde yarattığı üretici güçlerin, gelmiş geçmiş tüm insanlık kuşakları boyunca yaratılandan daha da kudretli olduğunu söylüyorlardı. (Manifesto). Ne var ki, burjuva toplumu bu kadar büyük üretici güçleri yaratırken kendi ölümünü de hazırlamaktadır. Çünkü gelişiminin belli bir aşamasında, kapitalist üretim (mülkiyet) ilişkileri, üretimin sosyal karakteri ile öylesine bir çatışmaya düşer ki, üretici güçlerin gelişimini sınırlar ve kendisi gelişim biçimi olmaktan çıkarak, gelişmeyi önleyen ayak bağı haline gelir.

İşte gelişen üretici güçlerle, miyadını doldurmuş kapitalist üretim

ilişkileri arasındaki çelişki sosyal devrimin ekonomik temelidir. Bu çelişki ancak kapitalizmin yıkılması ve kapitalist üretim ilişkilerinin yerine sosyalist üretim ilişkilerinin devri bir şekilde geçirilmesi ile çözülebilir.

Gerek Alman İdeolojisinde, gerekse Manifesto'da ve diğer çeşitli eserlerinde tarihsel gelişimin kanunlarını gösteren Marx ve Engels, proletarya devriminin kaçınılmazlığını bilimsel olarak ispat etmişlerdi. Ve Marx Kapital'de, kapitalist toplumdaki sosyalist topluma devrimci geçişin yasasının asıl ekonomik temelini koyuyordu.

Marx ve Engels, kapitalizmin uzlaşmaz (antagonist) çelişkilerini sergileyerek, üretimin sosyal karakterinin mülk edinmenin özel biçimine nasıl da uygun düşmediğini göstermekteydiler. Üretimin sosyal karakteri kapitalist toplumda alabildiğine geliştiği ve üretici güçler toplumun tüm üyelerini kapsadığı halde, üretim araçları sayıları giderek azalan bir avuç sömürücünün elinde birikmekteydi.

Marx ve Engels'in gösterdikleri şekilde, burjuvazi artık bir sınıf olarak tarihi işlevini doldurmamıştı. Burjuvazinin ekonomik ve politik egemenliğinin sürmesi, yani kapitalist sistemin devam etmesi toplumsal gelişimde tehlikeli bir duraksama ve sayısız felâketlerin kaynağı demektir. Marx ve Engels kapitalizmin ölmeğe mahkûm olduğunu söyledikleri zaman, kendiliğinden göçüp gitmeyeceğini de belirtiyorlardı. Artık miyadını dolduran bu gerici sınıf, kapitalist üretim ilişkilerini korumak, kendi egemenliğini sürdürmek ve kaçınılmaz sonunu geciktirmek için her türlü çareye başvuracaktı. Burjuva sistemini yıkmak için kapitalizmin ayak diretmesini kırmak gerekiyordu. Bunun içinse emekçilerin,

öncü işçi sınıfının, siyasi bakımdan bilinçli devrimci eylemlerini yükseltmek ve kapitalizme, bir proletarya sosyalist devrimiyle son vermek gerekiyordu. Daha 1844'de Marx «sosyalizm devrimsiz gelmez» demişti. (Marx-Engels, Bütün Eserleri, C. 1, sf. 409)

Marksızmin kurucuları tartışmaya yer bırakmayacak biçimde göstermişlerdir ki, kapitalist üretim ilişkilerini kaldıracak biricik güç proletaryadır. Bizzat kapitalist gelişmenin kendisi bu gücü yaratıp birliğe sevk eder; kapitalizm emeği (iş) sosyalleştirerek aynı zamanda kendi mezar kazıcısını da besleyip büyütür, işçi sınıfının çoğalmasına, büyümesine, bütünleşmesine zemin hazırlar ve onu devrimci atağa tahrik eder, onun kapitalist düzene ve burjuvaziye karşı öfkesini bilir; mülksüzleştirilenleri mülksüzleştirecek, siyasi iktidarı ele geçirecek, üretim araçlarını bir avuç gaspçı ve yağmacının elinden alarak tüm topluma maledecek ve dolayısıyla, üretici güçlerin emekçiler yararına güçlü atılımını garantileyebilecek olan proletaryayı, tüm bu işlevleri yerine getirecek yığın orduları haline getirir.

Marx ve Engels'in bu teorik görüşlerinin önemli belgelerinden birisi de, Marx'ın 1856'da İngiltere'deki The People's Paper adlı gazetenin dördüncü kuruluş yıldönümünde yaptığı konuşmadır.

1848 devrimleri ile proletarya üzerine yoğunlaştığı bu konuşmasında, Marx, 19. yüzyılda devrimin sırrı nedir sorusuna özlü bir cevap getirmeğe çalışmıştır. Marx 19. yüzyılda çeşitli teknik bulguların devrimci karakterine dikkati çektiikten sonra ekonomi ile politika arasındaki bağların önemi üzerine duruyor. Gericiliğin ayırmedici niteliğinin ileri bir ekonomi ile geri bir siyaseti atbaşı yürütmek istemesi olarak gös-

teriyor. Üretici güçlerle sosyal koşullar arasındaki çelişki üzerinde duruyor. Bu gelişkiyi aktif olarak işçilerin çözeceğini söyleyen Marx'a göre işçiler makinanın ürünüdür, modern sanayinin ilk çocuklarıdır, ve sosyal devrim de modern sanayinin kızıdır. Bir başka deyimle, modern sanayi hem proletaryayı hem sosyal devrimi doğurur, yani proletarya ile sosyal devrim kardeşler. Önce biri doğar, ötekinin doğumu da onu izler... Bir yandan çağdaş bilim ve sanayi, öte yandan çağdaş sefalet ve çürümenin yanyana bulunduğunu, bu ikisi arasındaki antagonizmanın, üretici güçlerle toplumsal koşullar arasındaki bu fenomenin «açık, inkâr edilmez ve ezici bir olgu» olduğunu söyler.

Bu çelişkinin çözümü üzerine eğilen Marx, —yukarıda da belirttiğimiz gibi— bu gücün ancak işçiler olduğunu tekrar vurguluyor, ve özetle şöyle devam ediyor:

«İşçiler bugün devrin, aynı zamanda bizzat makinanın ürünüdür. Burjuvaziyi, aristokrasiyi ve gericiliğin kötü peygamberlerini heyecana düşüren belirtilerden, biz eski dostumuzu, Robin Hood'umuzu, ansızın yüzeye çıkarmak için yer altında çok kişi çalışmasını bilen yaşlı köstebeğimizi, yani devrimi tanıyoruz. İngiliz işçileri çağdaş sanayinin ilk çocuklarıdır. Şüphesiz ki, aynı endüstrinin kızı olan sosyal devrime başvurmakla da kalmayacaklardır; o sosyal devrim ki, bütün dünya sınıflarının kurtuluşu olacak ve sermaye egemenliği ve ecrilığın köleliği gibi o da uluslararası olacaktır. Son yüzyılım ortasından beri İngiltere işçileri tarafından yürütülen kabra-manca savaşı biliyorum; öyle bir savaş ki, burjuva tarihçileri tarafından karanlıkta bırakılıp suskunlukla geçiştirildiği için şeref hâlesiyle sarılamamıştır (taçlandırılmamıştır). Or-

taçağda Almanya'da 'Sainte-Vehme' denilen gizli bir mahkeme, eyyam resimleri tarafından yapılan bütün haksızlıkların öcünü alırdı. Bir evin kapısında kızıl bir haç işareti görünce, ev sahibinin bu mahkeme tarafından hüküm giydiği anlaşılırdı. Bugün Avrupa'nın bütün evlerinde esrarlı kızıl haç işareti var. Hükümü veren tarihin kendisidir ve proletarya hükümü infazını yerine getirecektir.» (Bak: Hegel'in Felsefesi ve Marx'ın Tarih Anlayışı, Öncü Y., 1969, sf. 81-85).

Evet, kapitalizmin ölüm hükmünü şu veya bu kişi ya da bu sınıf vermemiştir; sosyal ve tarihsel gelişim bu sonucu zorunlu kılmıştır, yani kapitalizmin ölümü tarihin değişmez hükmüdür. Proletarya burada sadece bu hükümü icra edecek güçtür. İşte burjuva ideologlarının bir türlü anlayamadıkları, anlasalar bile demogojiyle örtbas ettikleri gerçeklik budur. Engels'in de dediği gibi «devrimler bir avuç kışkırtıcının (tahrikçinin) 'kötü niyetlerinin' eseri» değildir. Devrimi yaratan maddi koşullar vardır. Devrim objektif bir zorunluluktur. Hele proletarya devrimi, tarihteki en tam, en önemli sosyal devrimdir, insanlık tarihinin dönüm noktasıdır. Proletarya devrimi kişilerin veya sosyal grupların, siyasi grupların sübjektif isteklerinden bağımsız olarak zorunludur. Proletarya'ya düşen görev, kendi sübjektif faktörünü yaratıp, bu misyonu icra etmektir.

İşçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesi ve devrim konusunda, Marx'ın Proudhon'u eleştiren «Felsefenin Sefaleti» adlı eserinde (1874) şu pasaj meselenin bir başka özlü anlatımını veriyor:

«Ezilen bir sınıf (ın varlığı), sınıf antagonizmasına dayanan her toplum için canalıcı önem taşıyan bir kosuldur. Bu yüzden, ezilen sınıfın kölelikten kurtulması zorunlu

olarak yeni bir toplumun yaratılmasını gerektirir. Çünkü ezilen bir sınıfın kendisini kölelikten kurtarabilmesi için, mevcut üretici güçleriyle mevcut sosyal ilişkilerin yanyana varolmaya devam edemeyecekleri bir duruma gelmeleri lâzımdır. Tüm üretim araçlarından da büyük (en büyük) üretici güç, devrimci sınıfın kendisidir. Devrimci unsurların bir sınıf olarak örgütlenmesi ise toplumun içinde gelişebilecek bütün üretici güçlerin varolmasını öngörür.

(...)

«Bu arada, proletarya ile burjuvazi arasındaki çatışma, en tam ifadesi topyekûn bir devrim olan bir sınıf mücadelesidir. Ayrıca sınıfların antagonizmasına dayanan bir toplumun, son perdede vahşi bir çelişki ile, göğüs göğüse bir mücadelesi ile bitmesinde şaşılacak birşey var mıdır?»

Sosyal akımın, siyasal bir akımı kendi dışında bıraktığını söylemeye-
lim. Aynı zamanda sosyal olmayan hiçbir siyasal akım yoktur. Sosyal evrimin siyasal devrimi gerektirmekten çıkacağı bir günün gelmesi, ancak artık sınıfların ve sınıf çatışmasının kalmadığı bir düzende olacaktır...» (Bak. Felsefenin Sefaleti, Sol. Y., sf. 193-195).

Bilimsel temelli olmayan, iyi niyet ve dileğe dayanan ütöpik sosyalizm ile, diyalektik ve maddeci tarih bakışı (bilimsel temele sahip olan Marksizm) arasındaki sosyalizm anlayışının somuta yansıyan en önemli ayırım noktası da gene budur.

Marx ve Engels'den önce de, Owens, Saint-Simon, Fourier... vb. gibi sosyalist düşünürler yetişmişlerdi. Ama bunlar bilimsel değil ütöpik bir sosyalizmi dile getirmekteydiler.

Ütöpyacı sosyalistler, işçi sınıfını ezilen ve yoksul bir halk kitlesi olarak kabul ediyorlar, bu kitlenin çektiği acılar ve sefalet, sözkonusu dü-

şünürlerde sevgi ve merhamet duyguları uyandırıyor. Ama ütöpik sosyalistler tüm emekçileri kapitalist zulümden sosyalizme geçirecek öncü gücün ancak ve ancak işçi sınıfı olduğunu, bu tarihi misyonu, başka hiçbir sınıfın yerine getiremeyeceğini, görememişlerdi. Ütöpikler, mevcut egemen sınıfları toplumu yenebaştan sosyalist bir doğrultu üzerinde kurmağa ikna etmeği öneriyorlar, eğer eğitim yoluyla ahlâk gelişirse, egemen sınıfların sosyalizmi kuracaklarına inanıyorlardı.

Marx ve Engels'in kurdukları bilimsel sosyalist öğretisi ise bu gerçek dışı (hayalci, ütöpik) kavramı reddediyor, sosyalist devrimin tarihsel zorunluluğunu ve bu devrimin yaratıcı, öncü gücü proletaryayı işaret ediyor, proletaryanın tarihi misyonunu dile getiriyorlardı.

Proletaryanın tarihi misyonunun (proletarya devriminin) tarihteki yerinin bilimsel olarak konulduğu sosyal bilimlerin en büyük bulgularından birisidir. Lenin bunu Marksizmin en büyük keşfi olarak nitelemiştir.

«Marx ve Engels'in büyük tarihsel katkıları, dünya işçilerine rollerini, ödevlerini, misyonlarını, yani sermayeye karşı başkaldırarak devrimci mücadeleyi ilk başlatacak güç olduklarını ve diğer tüm çalışan, sömürülen insanları kendi etraflarında toplamaları (gerektiğini) göstermek olmuştur.» (Lenin, Bütün Eserleri, C. 28, sf. 165)

Lenin aynı yargısını bir başka yerde de şöyle vurgular:

«Marx'ın öğretisinin (doktrininin) en önemli yanı, sosyalist toplumun kurucusu olan proletaryanın tarihsel rolünü açığa çıkarmasıdır.» (C. 18, sf. 544).

Marx ve Engels, sosyalizmi burjuvaziden bekleyen ütöpik görüşleri reddettikleri gibi, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki uzlaşmaz çelişkiyi

(antagonizmayı) çeşitli biçimlerde reddeden, iki sınıfın uzlaşması —ve-ya aynı kapağa çıkacak «çözüm yolları»— için çalışan ve son tahlilde burjuva iktidarının ömrünün uzamasına yardımcı olan reformist görüşlere karşı da bağdaşmaz bir mücadele verdiler. Marx ve Engels'e göre sosyalist devrim, proletarya ile burjuvazi arasında yoğunlaşan ve şiddetlenen sınıf mücadelesi üzerinde doğal olarak yükselecekti ve sosyalist devrim bu mücadelenin doruk noktasıydı. Sosyalizm ancak büyük sınıf savaşları sonucunda gerçekleşebilecekti.

Marx ve Engels öte yandan devrimde maceracı tutumlara, sun'i olarak bir devrimci kriz yaratmağı düşleyen aceleci girişimlere, devrimin gerçekleşmesi için belirli şartların varolması gerektiğini kabul etmeyenlere karşı da sert bir mücadele vermişlerdir. Marx ve Engels, «devrimin simyacıları» adını verdikleri bu unsurların, «devrimci gelişim sürecinin önünde koşarak, suni bir kriz yaratıp gerekli koşullar bulunmadan ex promptu (emrivaki) bir devrim yapmak isteyen» girişimlerin devrimci davaya zarar vereceğini gösterdiler. (Marx-Engels, *Bütün Eserleri*, C. 7, sf. 273). Bu unsurlar arasında önce maceracı Willich ve Schapper grubu (1850), daha sonraki yıllarda ise — Marx ve Engels'in devrimiyle «devrimcilik oynayan» — çeşitli anarşist ve volantarist (iradeci) unsurlar ve eğilimler vardı.

Marx ve Engels her sosyal devrimi toplum hayatında yer alan ve sosyal ilerlemeye sınırsız bir ivme kazandıran bir dönüm noktası olarak kabul ederken, sosyalist devrim'e insanlık tarihinde özel bir yer vermişlerdir. Marx ve Engels, sosyalist devrimi, toplumsal gelişmede dev bir tarihi sıçrayış olarak kabul ederler.

Sosyalist devrimin, kendinden önceki sosyal devrimlerden köklü farklılıkları vardır.

Herşeyden önce sosyalist devrim, toplumsal değişikliğin tamamlanmasında kendisinden önceki devrimlere nazaran, çok daha derinlemesine ve yaygınlaşmasına bir etkiye sahiptir. Sosyalist devrim halka daha çok malolur, çok daha fazla emekçiyi kapsamına alır. Ayrıca sosyalist devrim, ona katılanların, devrimci eylemde yer alanların teorik ve politik bilinçlilikleri bakımından daha örgütlü bir devrimdir.

Marx Louis Bonaparte'm Onsekizinci Brümeri adlı eserinde, proletarya devrimlerinin, burjuva devrimlerinden çok daha uzun ve derin olduğunu söyler, Burjuva devrimlerinde, yeni sınıfların iktidara gelmesinden hemen sonra, onların ekonomik politik egemenliklerinin önündeki başlıca engeller kaldırdığı zaman, devrimin sona erdiğini belirtir. Proletarya devriminde ise, devrimci sınıfın iktidarı ele geçirmesi, toplumun tüm siyasal ve ekonomik yapısının kökünden ve devrimci tarzda yeniden inşa edilmesi için sadece bir başlangıç noktasıdır. Aslında bu aşıcıdan proletarya devrimi, kapitalizm den sosyalizme geçişin bütün dönemini boydan boya kapsar.

Genellikle spontane biçimlerden meydana gelmiş olan önceki devrimlerden farklı olarak, proletarya devrimi, kitleler kendi tarihsel misonyonlarını yerine getirmeden gerçekleşmez.

Marx ve Engels proletarya devrimi ile, ondan önceki devrimleri karşılaştırırken, proletarya devriminin diğerlerinden en önemli farkının, çoğunluğun azınlığa karşı egemenliğini oluşturmasını ve sömürüye son vermesini göstermektedirler.

Engels, Marx'ın «Fransa'da Sınıf Mücadeleleri» adlı kitabına

yazdığı önsözde şu önemli noktayı vurguluyordu:

«Şimdiyedek bütün devrimler, belli bir sınıf egemenliğinin, yerini başka bir sınıf egemenliğine bırakması ile sonuçlanmıştı, ama bütün yönetici sınıflar, şimdiye dek, yönetilen sınıflara, halk yığınlarına oranla küçücük bir azınlıktan başka bir şey değillerdi. Bu nedenle, egemen bir sınıf azınlığı devriliyor ve onun yerine başka bir azınlık devleti ele geçirip sosyal organizasyonu kendi çıkarlarına uygun biçimde değiştiriliyordu. Böylece her defasında, iktidarı elverişli ve ekonomik gelişimin durumu ile nitelenmiş bulunan sınıf, bir azınlık grubuydu... Ama her olayın somut özünü soyutlaştırırsak görürüz ki, tüm o devrimlerin ortak biçimi, hepsinin birer azınlık devrimi oluşlarında toplanıyordu...» (K. Marx, Les Luttes de Classes en France, sf. 8)

Gerçekten de bu nokta da proletarya devrimini, tarihsel - sosyal gelişimde, diğer devrimlerden ayırıcı temel noktadır. Daha önceki devrimlerden hiçbirisi, insanın insanı sömürmesine son vermemiştir; bir sömürü biçiminin yerine bir diğerini geçirmişti, o kadar... Ama sadece sosyalist devrim, tüm sömürüyü tasfiye edecek, kapitalist üretim ilişkileri yerine sosyalist üretim ilişkilerini geçirecek, üretim araçlarının özel sahipliğine, yani burjuva mülkiyetine son vererek sosyalist kamu mülkiyetini getirecekti. Bu yüzden, sosyalist devrim insanlık tarihinde yeni bir çığır açarak, «insanlığın tarih öncesi»ni tamamlayacak ve «gerçek insanlık tarihi»ni başlatacaktı.

Marx ve Engels proletarya devriminin büyük tarihsel anlamını, devrimin emekçileri aydınlatması, onları en güçlü tarihsel yaratıcılık düzeyine yükseltmesi ve o güne dek eşine rastlanmamış bir girişkenlik,

yürekli bir başlangıç ve yaratıcı bir fedakârlık getirmesi olarak görmüşlerdir.

İşçi sınıfı hem eski üretim ilişkilerini kaldırıp, yerine yenisini getirmek için, hem de kendisini sosyalist toplumu kurmağa hazırlamak için devrime zorunluluk duyar. Alman İdeolojisi'nde Marx ve Engels, emekçilerin bilimsel sosyalist bilince ulaşmasını şöyle açıklar: «...insanın kitle çapında değişmesi zorunludur, bu değişiklik ise ancak pratik bir harekette, bir devrim ile gerçekleşebilir; sadece egemen sınıfın başka türlü alaşağı edilemeyeceği için değil, aynı zamanda onu devirecek sınıfın ancak bir devrimle çağların tüm pisliğini temizleyip, kendini yepyeni bir toplum kurmağa uyarlıyabileceği için bu devrim zorunludur.» (K. Marx - F. Engels, Alman İdeolojisi, Mos. 1964, sf. 86)

Marx ve Engels, proletaryanın kendi tarihsel misyonunu yerine getirmesi için gerekli bir koşul olarak devrimci ve bağımsız bir sınıf partisi tarafından yönlendirilmesi zorunluluğunu işaret etmişlerdir. Marx 1. Enternasyonal Genel Konseyinde şöyle diyordu: «...en elverişli siyasi koşullarda bile proletaryanın bütün ciddi başarıları, kendi güçlerini birleştirip sağlamlaştıracak olan bir örgütlenmeye bağlıdır...»

Marx ve Engels, devrimi milyonlarca işçinin kendiliğinden gelme (spontane) ayaklanması olarak görmüyorlardı. Bilimsel tesisin kurucuları siyasal bilinci, yüksek örgütlenme düzeyini, devrimci coşkuyla ve demir bir proleter disipliniyle birleşmiş amaçlı eylemleri, mücadelenin nihai hedeflerini kavramış büyük bir patlayışı, sosyalizmin yüce ideallerine duyulan yenilmez bir bağlılıkla bütünleşmiş fedakâr bir kahramanlığı zorunlu görmekteydiler. Ancak devrimci bir proletarya partisi tüm

bu faktörlerin bütünlüğünü sağlayabilir ve işçi sınıfını, kendi büyük tarihsel geleceğinin bilincine varmış öncü sosyal güç haline getirebilirdi. Ancak böyle bir parti, proletaryaya, spontane işçi hareketi içine, bilimsel sosyalizmin ve örgütlenmenin görüşlerini aşılayabilir, ancak bu parti sosyalist devrimin hazırlanıp gerçekleştirilmesinde ve sürdürülmesinde öncülüğü alabilir ve ancak böyle bir parti sosyalizm savaşçılarından oluşan proletarya ordusunun kumandanı olarak üstlenmiş bulunduğu görevleri yerine getirebilirdi.

Engels 1889'da şunları yazıyordu: «Karar günü gelip çatığında, proletarya, zaferi kazanacak kadar güçlü olabilmek için — Marxla benim 1847 denberi ele aldığımız bir nokta olarak— diğer bütün partilerden farklı ve onlara karşı ayrı bir partiyi, bilinçli bir sınıf partisini oluşturmak zorundadır.» (K. Marx - F. Engels, Seçme Eserler C. I, sf. 120)

Bu parti işçi sınıfına kopmaz bir şekilde bağlı olmalı ve onun hayati çıkarlarını temsil etmeliydi. İşçi mücadelesini yönetebilmek için proletaryanın en aktif ve militan en bilinçli kesimi olmalı, diğer işçilerden daha ilerisini görebilmeli, koşulları değerlendirebilmeli, proletarya hareketinin akışını ve tüm sonuçlarını hesaplayabilmeli, proletaryanın güncel mücadelesine, nihai hedefi açısından bakabilmeli ve burjuvaziye karşı mücadelenin çeşitli aşamalarında «hareketin çıkarlarını bir bütün olarak» temsil edebilmeliydi. (Marx - Engels, aynı yerde.)

Marx ve Engels'e göre, proletarya devrimcileri, işçi çıkarlarına sadık kalırlarken, kendilerini proleter olmayan devrimci hareketlerden de tecrit etmezler, böyle bir sektarizme düşmezler. Proletarya Devrimcileri, «mevcut sosyal ve siyasal düzene karşı yönelmiş her devrimci ha-

reketi, her yerde desteklerler» (a.g.e. sf. 137)

Ve esas olarak, burjuvazi ile proletaryanın çıkarlarının uzlaşmaz olduğunu asla gözden uzak tutmazlar, sınıfsız topluma giden yolda zorunlu bir aşama olarak proletaryayı yorulmak bilmeyen devrime hazırlarlar.

Marx ile Engels'in proletarya partisine verdikleri yönlendirmeler, Lenin'in yeni koşullarda yeni tip bir devrimci proletarya partisi konusunda getirdiği bütünsel teorinin (parti öğretisinin) temelini meydana getirir. Çok işlediğimiz bir konu olduğu için burada parti sorunu üzerinde daha fazla durmayacağız, sadece Marx ve Engels'in bu konuya verdikleri önemi belirtmek için bu vurgulamaları yaptık.

Marx-Engels, sosyalist devrimi ulusal sınırlar içine hapsolmuş bir fenomen olarak değil, dünya çapında bir olgu olarak görmüşlerdi, bu dünya çapındaki fenomen, belli bir zamandan bir başka zamana, bir biçimden bir diğerine geçerek yeryüzündeki her ülkeyi kapsayacak ve bilinçlice tamamlanacak devrimci bir süreçti. Marx ve Engels, proletaryanın ulusal ve uluslararası çıkarlarının birbiriyle çok ilintili olduğuna, uluslararası proletarya cephesinin uluslararası kapitalist cephe karşısına dikildiğine ve ayrı ulusların proletarya birimlerinin tek bir dünya proletarya ordusunun bileşenlerini (müfrezelerini) oluşturduğuna inanmışlar ve bu bilimsel gerçeği göstermişlerdi. Bu ordu ancak tüm birlikleri uyum halinde davranabildiği takdirde zafere ulaşabilirdi. Çünkü —önceden de KİTLE'de yazdığımız gibi— «...ayrı ülkelerin işçileri arasında bulunması ve kurtuluş mücadelelerinde onları birbirlerine sımsıkı bağlaması gereken kardeşlik bağını önemsememek, işçilerin ayrı ayrı çabalarının ortak hizmetleriyle

cezalandırılmasını» getirecekti. (K. Marx, Birinci Enternasyonal Genel Konseyi, 1864-68, sf. 286)

Proletarya bütün bölükleriyle ulusal ve uluslararası birlik için bıkıp usanmadan mücadele etmeliydi. «İşçi sınıfının uluslararası birliğinden başka hiç bir şey» diyordu Marx, «onların kesin zaferini sağlayamaz» (a.g.e., sf. 329)

Marx ve Engels, sosyalist devrimi, bir dünya süreci olarak görmüşlerdi, çünkü, birincisi, bu devrim tüm dünyayı kucaklıyacaktı, ikincisi ise proletaryanın enternasyonalizmi (uluslararası karakteri) devrimci eylemlerin zaferinin başlıca şartıydı.

Marx ve Engels'in formüleştirdikleri sürekli devrim kavramı, devrimci mücadelenin teori ve pratiği için büyük anlam taşır. Marx ve Engels'in de gösterdikleri gibi, burjuva devrimini geçirmemiş ülkelerde, sosyalist devrim, demokratik bir atılımdan sonra gelecekti, bu demokratik vuruşun başlıca amacı, işçi sınıfının müharebe sahasındaki feodal süprüntüyü temizlemesiydi. Böylece işçi sınıfı aynı zamanda burjuvaziye karşı kendi gücünü de ölçebilecekti, işçiler bu devrimde rol oynayacaklardı; ama bir an olsun kendi nihai çıkarlarını ve hedeflerini olsun gözden uzak tutmamalıydılar. Bu nedenle, onların görevi: «az çok mülkiyetli sınıfların hepsi kendi egemen konularını kavbetmeğe zorlanıncaya dek, proletarya devlet iktidarını fetheadinceye dek devrimi sürrekli kalmaktır.» (K. Marx, F. Engels, Seçme Eserler, C. I, sf. 179)

Marx'ın bir devrimci köylü hareketini bir proletarya devrimiyle birleştirmek düşüncesi sosyalist devrim teorisinin gelişmesinde başka önemli bir noktayı mevdana getirir. Marx ve Engels, sosyalist devrimin zaferinin en belirgin güvencelerinden birisini, —feodal kalıntılara karşı

mücadelede ve kapitalist sömürüye karşı direnmekte kendini gösteren—devrimci köylü mücadelesini işçilerin maharetle değerlendirmesinde ve gene işçilerin kentlerdeki sosyalist devrimi kırlardaki köylü savaşıyla birleştirebilme yeteneğinde görmüşlerdi. Marx şöyle diyordu: «...Köylüler kendi doğal müttefiklerini ve önderlerini, görevi burjuva düzenini yıkmak olan kent proletaryası'nda bulurlar.»

Marksızmin sosyalist devrim ve köylülük konusundaki görüşlerine değgin şu üç karakteristiği belirteyim:

◆ Birincisi, Marx işçilerle köylüler arasındaki ittifak sorununu genel bir biçimde koymuştur. Bu bakımdan Marx'da işçi-köylü ittifakı için detay aramamak gerekir.

◆ İkinci olarak, Marx, işçi sınıfının bu ittifaka öncü olması gerektiğini belirtmiştir (bu görüş, daha sonra bilimsel devrim literatüründe sosyalist devrimde —ya da proletarya karakterli demokratik devrimde— proletaryanın hegemonyası olarak yer alan düşüncenin temelini teşkil eder.)

◆ Üçüncü olarak, Marx, burjuva toplumda en geniş iki sınıfın, sosyalist devrimin zaferini gerçekleştirmek üzere yapacakları ittifakın **tayin edici önemine** değinmiştir...

Marksızmin kurucuları proletaryanın sosyalizm kavgasının, ulusal bağımsızlık hareketiyle olan yakın bağını da görmüşlerdir. Ulusal bağımsızlık mücadelesi (egemen ulusların sömürücü sınıflarını zayıflatarak) **SOSYALİZM** mücadelesini teşvik ederken, sosyalizm mücadelesi de kaçınılmaz olarak ulusal baskı'nın tasfivesini getirecekti. Engels, sosyal ve ulusal kurtuluş mücadelesi arasındaki bağın altını çizirken «**Baska bir ulusu ezen bir ulus özgür olamaz,**» diyordu. (Marx-Engels, Bütün Eser-

leri, C. 18. sf. 527)

Marx ve Engels işçi sınıfını ULUSAL BASKI'ya karşı aktif bir savaşçı olarak görmüşler ve **Komünist Manifestosu**'nda şunları yazmışlardır: «Kişinin kişiyi sömürmesine son verildiği oranda, ulusun ulusu sömürmesine de son verilmiş olacaktır. Bir ulusun içindeki sınıf antagonizmaları ortadan kalktığı ölçüde, bir ulusun başka bir ulusa düşmanlığı da son bulacaktır.» (Marx-Engels, Seçme Eserler, C. 1. sf. 125)

Marx, proletarya diktatoryasını, tarihsel gelişimin zorunlu bir aşaması olarak görmüştü. Marx, kapitalizmden sınıfsız topluma geçerken proletarya diktatörlüğü zorunluluğuna değinmişti. Daha sonra, Lenin, bir kimsenin kendisini Marksist sayabilmesi için sadece sınıf mücadelesi kavramını kabul etmesinin yetmeyeceğini, aynı zamanda proletarya diktatörlüğünü de tanıması gerektiğini belirtmiştir.

Siyasi iktidar sorunu herhangi bir devrimde olduğu gibi, proletarya devriminin de ana sorunudur. Her egemen sınıf, kendi öngördüğü üretim ilişkilerini kurup, geliştirip, sürdürmek için güçlü bir devlet aygıtı, ordusu, cezaevleri, mahkemeleri ve diğer cezalandırma kurumları ile bulunan güçlü bir devlet iktidarına dayanır. Burjuvazinin elindeki devlet gücü, burjuva üretim ilişkilerini korumak için onun başlıca aracıdır. Burjuva mülkiyet ilişkilerini tasfiye etmenin tek yolu, burjuva mülkiyetini kaldırıp, yerine sosyalist mülkiyeti geçirmek isteyen sınıfın, **İKTİDARI ELE GEÇİRMEK ÜZERE burjuvaziyi devlet gücünden yoksun bırakmaktır.**

Bu nedenle kapitalist üretim ilişkilerinin yerine sosyalist üretim ilişkilerinin getirilmesi için verilen mücadeleye, Marx'a göre, herşeyden önce, devlet gücünü elde etmek için

yani burjuva diktatörlüğünün yerine çağımızın en devrimci sınıfının, proletaryanın, diktatörlüğünü kurmak için verilen bir **SİYASİ MÜCADELE**'dir.

Marx şöyle diyor: «...**Kapitalist toplumla komünist toplum arasında devrimci bir geçiş dönemi vardır. Buna bağlı olarak siyasi bir geçiş dönemi de olacaktır, bu dönemde devlet proletaryanın devrimci diktatoryasından başka bir şey olamaz.**» (Marx-Engels, Seçme Eserler, C. 3, sf. 26)

Muzaffer sosyalist devrimin doğuşuyla, proletarya diktatörlüğü burjuva ilişkilerini tasfiye edip yerine sosyalist üretim ilişkilerini getirecek bir **DEVİRİM SİLAHI** olur.

Marx 1848 Devrimi deneyinin dö-kümünü yaparken, proletarya diktatoryası kavramını geliştirdi ve muzaffer proletaryanın burjuva devlet makinasını parçalaması gerektiği sonucuna vardı. Marx daha önceki devrimlerin, mevcut askeri ve bürokratik mekanizma üzerinde ilerlediğini söyledi. Oysa proletarya iktidarı ele geçince tamamen farklı tipte bir devlet gücüne ihtiyaç duyacaktı.

Daha sonra, Paris Komünü deneyinde, Marx, parçalanmış burjuva devlet makinasının yerine neyin geçirileceğini, proletarya diktatörlüğünün hangi biçimde gerçekleştirilebileceğini, yani proletarya devletinin karakteristik nitelikleriyle belli başlı özelliklerinin neler olacağını gösterdi .

Marx'a göre, şayet işçi sınıfı böyle bir devleti yaratamazsa, ne sosyalist değişiklikleri yerine getirebilir, ne de sosyalist devrimin kazanımlarını yerli ve yabancı düşmanlara karşı koruyabilirdi. Proletarya devriminin ve onun sürükleyici (dirijan) gücü olan işçi sınıfının yaratıcı işlevi proletarya devletinin oluşturulmasında kendini gösterir.

Marxizmin kurucuları proletarya diktatörlüğünün en geniş demok-rasi olduğunu söylüyorlardı. Çünkü, proletarya devrimine gelinceye de-ğin, tüm sınıflı toplumlarda (üretim tarzları) bir avuç azınlığın sömü-rüye dayanan iktidarı yani çok kü-çük bir azınlığın diktatörlüğü de-mekti. Proletarya diktatörlüğü ise, emekçi halkın büyük çoğunluğunun demokrasisi, ve iradesi demekti. Pro-letarya diktatörlüğünün işlevi; ikti-dardan uzaklaştırılmış olanların iç ve dış düşmanların komplolarına, sabotajlarına karşı işçi sınıfı iktida-rını korumak amacını taşır. Marx-izmde göre burjuva devleti (burjuva diktatörlüğü) «bir avuç azınlık sö-mürücü burjuvazi için demokrasi, ge-niş emekçi yığınlar için diktatörlük» iken, proletarya diktatörlüğü (devle-ti) bunun tersine, «geniş emekçi yı-ğınlar çoğunluğu için demokrasi, devrik sömürücü azınlık için dikta-törlük» formülleri üzerinde kurulu-dur.

Gene Marxizmin, proletarya diktatoryası üzerine getirdiği çok önemli bir görüş de proletarya dik-tatörlüğünün kendisini inkâr edece-ği ve proleter devletinin giderek gö-çeceği'dir. Yani Marx, proletarya diktatörlüğünü zorunlu ve kaçınıl-maz görür, fakat sömürünün kaldı-rılması, sınıf farklarının giderilmesi için bu zorunluluğu belirtir, ama proletarya devleti kendisini pekiş-tirdikten ve kapitalist toplumu tas-fiye edip, sosyalizmi kurduğu zaman işçi sınıfı ile köylülük arasındaki farkı azaltarak kol ile kafa emeği arasındaki ayrılığı gidermek gibi ikili görevini yerine getirirken, yani sınıfsız ve ayrıcalıksız topluma doğ-ru yol alırken, proletarya diktatör-lüğü de göçmeğe başlar. Özetliye-cek olursak, Marxizm, proletarya diktatörlüğünü ebedi görmemiş, bir geçiş aşaması olarak koymuş ve

onun kendisini ileride inkâr edece-ğini de belirtmiştir.

Lenin kapitalizmin emperyalist aşamasında hem sosyalist teoriyi, hem de buna bağlı olarak sosyalist devrim öğretisini geliştirmiştir.

Bu nedenle işçi sınıfının bilimi Lenin'siz olamayacağı gibi, devrim öğretisi de Lenin'siz ele alınmaz.

Önce şu noktaların altını çiz-memiz gerekiyor:

◆ Kapitalizmin emperyalist aşamaya girmesiyle, proletaryanın sınıf mücadelesinin koşulları da de-ğişmişti.

◆ Emperyalist çağın başlama-sıyla, kapitalizmin (burjuva toplu-munun) çelişkileri de derinleşmişti. Bir yandan üretimin sosyal karak-teri elabildiğine gelişirken, tekelci aşamada üretim araçlarının özel mülkiyeti giderek daha az sayıdaki ellerde toplanmaktaydı. Bu ise ka-pitalizmin evrensel temel çelişkinin keskinleşmesi, proletarya devrimi-nin maddi koşullarının olgunlaşması demekti.

◆ Böylece dünya kapitalizmi, sosyalist devrim için gerekli med (yükseliş) aşamasına ulaşacak ka-dar yaşlanmıştı.

◆ Bunlara bağlı olarak, emek-çilerin toplumsal kurtuluş mücade-le-si kat kat şiddetlenmişti.

◆ Gene, proletaryanın örgüt-lenme derecesi ve politik olgunluğu artmıştı.

◆ Öte yandan köylüler, proleter olmayan diğer emekçiler ve ezilen uluslar da devrimci harekete katil-mağa başlamışlardı.

Bu koşullarda sınıf mücadelesi-nin geçirdiği önemli değişiklikler ve yeni devrimci deneyim, devrimci teo-rinin önüne yeni yeni sorunlar koy-maktaydı. Bu sorunların en başında II. Enternasyonal oportünistlerinin ihaneti geliyordu. Bu oportünistlerin (başlıca zararı, Marksist devrimci

görüşü tahrif etmeleri, işçi sınıfı devrimi ve devrimci iktidar biçimlenişi konusundaki temel prensipleri reddetmeleri, Marksizmi «revize» etmeleri şeklinde somutlanıyordu.

İşçi sınıfı hareketinin başına tüneyen işçi aristokrasisi ile oportünist aydınlar elbirliğiyle işçi sınıfının devrimci yolunu saptırmağa ve onu burjuvaziyle uzlaşmağa zorluyordu.

Bu durumda Lenin, II. Enternasyonalcilerin çarpıtma ve saptırmalarına karşı, Marksizmin kurucularının, proletarya devrimi ve işçi sınıfının tarihsel misyonu ile ilgili görüşlerini dikkatle inceledi, oportünistler tarafından saptırılan bu temel görüşleri yeniden yerli yerine koydu ve onları son tarihsel devrimci deneyler ışığında geliştirdi.

Devrimci mücadele, teorik inceleme konusu yapılması gereken pek çok yeni sorun getirmişti. Bu sorunlara bilimsel ve çözümleyici cevaplar getiren teorisyen, Lenin oldu. Lenin bir yandan Rusya proletarya hareketinin önderliğini yaparken, öte yandan sosyalist teoriyi geliştiriyor ve tüm dünya proletarya hareketine yol gösteriyor. Avrupa proletarya hareketinin tepesine tüneymiş oportünist ideologların görüşlerini ve ihanetlerini teşhir ediyordu.

Lenin, toplumsal gelişmeyi inceleyip, uluslararası devrimci hareketi değerlendirilmesini yaptıktan sonra, sosyalist devrim konusunda parlak görüşler öne sürdü, işçilerin emperyalist çağdaki sınıf mücadelesinin temel yasalarını formüleştirdi. Bunların tümü, Marksizmin Leninist sosyalist devrim teorisi diye bilinen bütünleyici bir parçası haline geldi. Dünya işçileri tekeli kapitalizm altında onsuz muzaffer bir kurtuluş mücadelesi veremeyecekleri, güçlü bir silâh kazandılar.

Daha önce Marx ve Engels'in

koydukları sosyalist devrim teorisinin ana noktalarını özetlemiştik. Lenin'in getirdiği katkılarla sosyalist devrim teorisinin temel noktalarını, bir başka deyimle Leninist, proletarya devrim öğretisinin karakteristik anahatlarını şöylece özetlemek mümkündür.

◆ Emperyalist çağda dünya kapitalist sisteminin sosyalist devrime elverecek derecede olgunlaşması;

◆ Emperyalist aşamada, kapitalizmin eşitsiz gelişiminin artması;

◆ Başlangıç olarak proletaryanın bir veya birkaç ülkede başarıya ulaşmasının olanak kazanması;

◆ Dünyanın iki ayrı sosyal sisteme bölünmesi;

◆ Emperyalist zincirin zayıf noktasında devrimin patlak vermesi,

◆ Kitlelerin sosyalist devrim eşğine yaklaşması;

◆ Sosyalist devrimin objektif ve subjektif şartları;

◆ Emekçilerin kurtuluş hareketinde proletarya hegemonyası ve onun militan öncüsünün —işçi sınıfı partisinin— yönetici rolü.

◆ Sosyalist devrimin tayin edici gücü olarak işçilerle köylülerin ittifakı;

◆ Sosyalizm mücadelesiyle, ulusal kurtuluş mücadelesinin birleştirilmesi;

◆ Sosyalist devrimde devrimci proletaryanın taktikleri ve stratejisi,

◆ Burjuva demokratik ve ulusal kurtuluş devrimlerinin sosyalist devrime ulaşması;

◆ Demokrasi mücadelesinin sosyalizm mücadelesi ile bütünleştirilmesi;

◆ Sosyalist devrimin kazançlarının korunmasında proletarya diktatörlüğünün belirleyici rolü...

Günümüzde emekçilerin kurtuluş mücadelelerinin bütün biçimlerinde proletaryanın hegemonyası

kavramı, Leninist sosyalist devrim teorisinin en önemli noktasıdır.

Marx ve Engels, kendi çağlarında, işçi sınıfını kapitalizmin mezar kazıcısı ilân ederken, ve proletaryanın köylü kitlesinin öncüsü olduğunu söylerken, gerçekte proletaryanın hegemonyası konusundaki bilimsel temel görüşleri koymuşlardı. Ama bu görüşleri, devrimci mücadelede işçi sınıfı öncülüğü konusunda yeterince geliştirememişlerdi. Çünkü proletaryanın sınıf mücadelesi, o dönemlerde, böyle bir geliştirmenin yapılabilmesi için yeterince deneyim biriktirebilmiş değildi. Marx ve Engels'in yaşadıkları çağda, çeşitli kurtuluş mücadelesi biçimlerinde proletaryanın öncülüğü henüz doğrudan bir pratik konusu haline gelmemişti. Marksistler proletaryanın sadece ve doğrudan doğruya burjuvaziye iktidardan uzaklaştırıp, sosyalizmi kurmak için verilecek bir mücadeleye öncülük edeceğine inanıyorlardı. Marksizmin kurucuları demokratik hareketleri desteklerken, proletaryanın burjuva demokratik devrimine öncülük etmesinden değil, sadece devrime aktif olarak katılmasından söz etmekteydiler.

Marx bu konuda şöyle diyordu: (işçiler), «burjuvazinin feodal mülkiyete ve mutlak monarşiye karşı devrimci mücadelesinin ancak kendi devrimci hareketlerini hızlandıracağını bilirler. Burjuvaziye karşı kendi öz mücadelelerinin ancak burjuvazinin zafere ulaştığı gün başlayacağını bilirler... İşçiler, burjuva devrimini işçi devrimi için bir önşart kabul edebilirler ve etmelidirler.» (Marx-Engels, Bütün Eserleri, Cilt 4, sf. 352).

Emperyalist çağda sınıf mücadelesinin yeni koşulları Marksistleri hertürlü kurtuluş hareketinde proletaryanın liderliği kavramının geliştirilmesi ve bu konudaki Marksist tezin, yeni tarihsel konuma göre geli-

tirilmesi ve uyarlanması sorunuyla karşı karşıya bıraktı. Bu, hayatın dayattığı temel bir görev haline gelmişti. Bu görevi yerine getirmenin onuru Lenin'e ait oldu. Lenin, hem Rusyalı hem de Avrupalı oportünistlere karşı verdiği ödünsüz mücadelesinde, emekçilerin kurtuluş hareketinde proletarya hegemonyasının prensiplerini getirdi.

Lenin devrimci harekette proletarya öncülüğünün önemini vurgularken, işçi sınıfı, «tüm halkın tam bir demokratik devrim mücadelesinde bütün emekçilerin ve sömürülenlerin, ezenlere ve sömürülenlere karşı mücadelesinde öncü olmak zorundadır. Proletarya, ancak bu proletarya hegemonyası düşüncesinin bilincinde olup onu etkili kıldığı ölçüde devrimcidir.» diyordu. (Lenin, Bütün Eserleri, C. 17, sf. 232).

İşçi sınıfı, devrimci kurtuluş mücadelesinde ancak bu öncülük sayesinde büyük nüfus çoğunluğunu kendi yanına kazanabilir ve sosyalist devrimi başarabilecek bir yığın gücünü oluşturabilir.

İşçi sınıfı sadece kendi sınıfsal kaynaklarına ve kendi sınıf güçlerine dayanarak kendi sınıf düşmanlarının üstesinden gelemeyeceği için, tüm ezilen ve sömürülen halkın devrimci mücadelesine de öncülük etmek zorundadır. Proletarya bunu başarabilmek için emekçi halkın önderi olabilmeli, kitleleri burjuvaziden ve onun şartlandırmasından, kurulu düzeninden koparıp kendi yanına kazanabilmeli; emekçilerin kurtuluş mücadelesine (bütün aşamalarda ya da belirli aşamalarda) katılabilecek tüm emekçi sınıf ve tabakaları kendi etrafında toplamak ve ortak bir devrimci cepheye birleştirebilmek görevini yerine getirebilmelidir.

Proletarya öncülüğü kavramı, işçi sınıfının kendisi dışındaki çeşitli

sınıf güçlerini devrimci mücadelelerin çeşitli aşamalarında sosyalizm mücadelesine çekebilmesi ve bu güçlerin öncüsü olması gerektiği yolundaki görüşten kaynaklanır. Lenin'in bu düşüncesi proletaryanın strateji ve taktiklerinin temeli olarak işlev kazanır. Sınıf mücadelesinin strateji ve taktiklerini, proletaryanın kurtuluş hareketindeki öncülüğünü tamamlayacak bir bilim ve bir devrimcilik sanatı olarak kabul edebiliriz.

Proletaryanın öncülüğü sorunu keyfi ve isteğe bağlı bir kavram değildir. Bilimsel ve tarihsel bir zorunluluktur. Çünkü kapitalist toplumda ezilen ve sömürülen emekçi sınıfların karşılarındaki başlıca sınıf düşmanı burjuvazidir. Burjuvazinin karşılarındaki en devrimci, gerçekten devrimci ve sonuna kadar devrimci sınıf ise işçi sınıfıdır. Kapitalist toplumdan sonraki toplum aşaması, sosyalist toplumdur. Sosyalist toplumu kuracak sınıf ise, üretimin sosyal karakterine uygun olarak üretim araçlarının sosyal mülkiyetini getirebilecek olan proletaryadır.

Proletarya öncülüğünün temel bilimsel ve tarihsel zorunluluğu budur.

İkinci olarak, proletarya, egemen burjuvazinin karşısında en kolay örgütlenebilecek sınıftır. Ayrıca kapitalist toplumda üretimin can damarlarını proletarya elinde tutmaktadır. Bu nedenle egemen sınıfların öncüsü durumundaki burjuvaziye en ağır darbeleri indirebilecek sınıf gene işçi sınıfıdır. Bu gerçeklik sadece sosyalist mücadelede değil, aynı zamanda demokratik mücadelede de geçerlidir.

Lenin çeşitli teorik çalışmalarında, demokrasi ve demokratik haklar mücadelesinin, proletaryanın sosyalist devrimde öncülüğü kazanabilmesi için zorunlu bir hazırlık aşaması

olduğunu söylemiştir. Bu mücadele sürecinde, proletarya hegemonyası, emekçilerin proleter olmayan geniş kitleleri üzerinde biçimlenir ve güçlenir; proleter olmayan emekçi kesimler yavaş yavaş proletaryaya güvenmeğe başlar, onunla uyum halinde davranmağa ve onu kendi savunucusu ve önderi olarak görmeğe başlar. Bu mücadelede, proletarya burjuvaziye emekçi halktan tecrit etmek ve bizzat kendisi emekçilere öncülük yapmak konusunda siyasi deney kazanır.

Konuyu daha da somutlarsak, demokratik ve sosyalist mücadelenin bütünlüğü konusunu şöyle ifade edebiliriz.

Sadece proletaryanın değil, bütün emekçilerin nihai kurtuluşu sosyalizmdir. Ama sınıflar mücadelesinde bazı emekçi sınıflar ve ara tabakalar subjektif olarak sosyalizm özlemi içinde değildirler. Onların burjuvaziye olan çelişkilerini bir takım güncel demokratik ve ekonomik istemlerinin gerçekleşmesine bağlamışlardır.

İşçi sınıfı kitlelerin burjuvaziye karşı olan güncel çıkarlarının takipçisi ve öncüsü olarak güncel demokratik mücadelenin öncülüğünü yapar, proleter olmayan kesimlere güven verir. Fakat proletarya sadece güncel taleplerinin gerçekleşmesinin öncüsü olarak kalmaz. Bu süreç içinde işçi sınıfı dışındaki kitlelere de sosyalizmin propagandasını yapar, nihai kurtuluşun ancak emekçi sınıfların ortak iktidar mücadelesinin başarıyla ulaşmasıyla sağlanabileceğini gösterir.

Bu nedenle işçi sınıfı hem güncel ekonomik ve demokratik mücadelenin öncülüğünü yürütür, fakat bunu yaparken ekonomizme veya reformizme düşmez. Mutlaka İKTİDAR hedefini kitlelere gösterir. Kendi sosyalizm amacını ve sosyalist

kimliğini saklamaz. O anki sübjektif özlemleri sosyalizm olmayan emekçi kitleleri devrimci cepheden kaçırırım korkusuyla sosyalizm yasaklığı yapmaz. Kitlelerin güncel ekonomik ve demokratik taleplerini mutlaklaştırmaz. Hatta, işçi sınıfı öncülüğündeki bir geniş cephe iktidarını da mutlaklaştırmaz. Nihai hedefinin sosyalizm olduğunu gizlemez. Sadece işçi sınıfı içinde değil, diğer emekçi yığınlar arasında da işçi sınıfı öğretisinin yayılmasına, güçlenmesine ve benimsenmesine çalışır.

İşçi sınıfı, emekçi kitlelerin öncüsü olarak yerini sağlamlaştırma mücadelesinde, kendi öncü partisi aracılığıyla, bilime dayalı bir mücadele verir.

İşçi sınıfı pratisinin devrimci süreçte, sayet güncel demokratik mücadeleyi ve demokratik-ekonomik talepleri abartırsa, iktidar hedefini gözardı ederse ya da kitleleri iktidar mücadelesine değil, sadece güncel talepler mücadelesine hazırlarsa, bir sağ sapma çizgisi izlemiş olur. Kitlelerin acil reform talepleri adına iktidar hedefini unutturmuş olur... Öte yandan, işçi sınıfı partisi kitlelerin güncel reform taleplerini, acil ekonomik ve demokratik taleplerini hiç önemsemezse, sadece kitlelerden kopuk bir İKTİDAR hedefi koymakla yetinirse, «ya hep, ya hiç» mantığı güderse, kendisini kitlelerden soyutlar, kitlelere güven veremez. Kof slogancılık ve sol sapma içinde kalır.

Bu nedenle işçi sınıfı partisi iktidar mücadelesiyle, yani stratejik hedefleri ve parti stratejisi ile, güncel demokratik mücadeleyi ve işçi sınıfının taktiklerini bütünleştirmek zorundadır. İşçi sınıfı partisi ancak kitlelerin güncel mücadeleleri içinde, onlara öncülük ederek, o taleplerin gerçekleşmesini sağlayarak kit-

lelere güven verebilir, ve ancak o zaman İKTİDAR meselesini kitlelere anlatabilir.

Çünkü, Lenin'in de söylediği gibi, Parti, ancak kitlelerin kendi öz deneyleri ile pratikte sınanarak kendisini kitlelere kabul ettirir.

Parti hiçbir zaman güncel mücadeleden kaçmaz kendini soyutlamaz. Güncel ekonomik ve demokratik mücadeleden kaçmak, kendini kitlelerden soyutlamak demektir. Fakat, yukarıda sözünü ettiğimiz gibi, parti, güncel mücadele içinde kitlelere acil ekonomik-demokratik talepleri konusunda öncülük ederken, bu talepleri mutlaklaştırmaz, esas kurtuluşun İKTİDAR MÜCADELESİ sonucunda, iktidara gelerek gerçekleşeceğini ve nihai amacın, tüm sömürünün ortadan kalktığı SOSYALİST KURULUŞ ile somutlanacağını, gösterir. Kendi sosyalist kimliğini saklamaz.

Proletarya hegemonyası kendiliğinden gerçekleşmez. Kararlı, tutarlı bir mücadele ile kazanılır. İşçi sınıfı ve onun öncü partisi, «Ben devrimin öncüsüyüm», «ben toplumun en devrimci gücüyüm, bu nedenle benim arkamdan gelin» demekle, öncülüğü elde edemez. İşçi sınıfı ve onun partisi, egemen sınıflara karşı verilen ve ister proleter karakterli olsun, ister proleter olmayan emekçi kesimlerce yürütülsün, her türlü devrimci ve demokratik hareketin içinde yer alabilmeli, burjuvaziye karşı verilen her türlü emekçi mücadelesinde, yol gösterebilmeli, kendi bilimini ve toplumdaki ağırlığını koyarak bu mücadelelerin doğru yolda gelişmesini sağlamalı, maceracı girişimleri önleyebilmeli ve burjuvaziye ya da diğer sömürücü sınıflara karşı yönelmiş her türlü devrimci-demokratik hareketi proletarya eksenini etrafında birleştirebilmelidir.

İşçi sınıfının, devrimci harekette öncülüğü elde etmesi, kitlelerin spontane hareketlerine katılıp, onların kuyruğundan giderek, bu hareketler içinde etkin olmağa çalışarak gerçekleşen bir olgu değildir.

İşçi sınıfı, kendi kurmayı olan Partisi aracılığıyla öncülüğü güçlendirir. Öncülük kendiliğinden hareketlerin peşinden gitmekle olmaz. İşçi sınıfının partisi, ülkenin tarihsel ve güncel yapısını tahlil eder. Sınıfların konumlarını inceler. Bu bilimsel çalışmalar sonucunda kendi stratejisini çizer. Fakat mesele soyutta kalacak bir strateji de çizmek değildir. Aslanan, bu stratejiyi güçlendirecek sınıf taktiklerini doğru tesbit edip uygulamaktır. Bu nedenle, işçi sınıfı partisi, mücadelenin her evresinde, somut şartların somut tahlilini yaparak somut görevleri ve somut taktikleri belirler. Bu taktikler ne denli doğru ise ve ne denli başarıyla uygulanabilirse, parti, hem devrimci hareketi o denli güçlendirir ve doğru yönlendirir, hem de hareket içindeki öncülüğünü sağlamlaştırır.

İşçi sınıfının öncülüğü gerçekleştirmesi için zorunlu görevlerinin başında, toplumun tüm ezilen kesimleriyle ve özellikle yoksul köylü kitleleriyle ittifak kurması gelir. İşçi sınıfı geniş yoksul köylü veya diğer emekçi köylü kesimlerin, burjuva nüfuzundan kurtulması ve işçi sınıfının yanına gelmesi için aktif mücadele yürütür. Lenin, işçi-köylü ittifakının Rusya'daki tüm devrimin ve gelecekteki bütün sosyalist devrimlerin en önemli sorunu olduğunu söylemiştir. (Cilt 33, sf. 155).

Fakat işçi sınıfının tek müttefiki yoksul köylüler değildir. Diğer emekçi köylüler, aydınlar, şehir küçük memurlar da işçi sınıfının müttefikleri arasındadır.

Proletarya partisi, işçi sınıfının,

sınıf ittifaklarını bilimin temel verileri kılavuzluğunda ve ülkenin somut şartlarının somut tahlili sonucunda belirler ve ittifakların kurulmasını ve güçlendirilmesini sağlar.

İşçi sınıfını, düşman karşısında müttefiksiz ve desteksiz savaşa sürmek, bir başka deyimle işçi sınıfını burjuvazi karşısında yalnız bırakmak, sadece sol sekte bir tutum değil, işçi sınıfını kesin yenilgiye götürecektir, sorumsuz bir davranıştır da...

Öte yandan, işçi sınıfı partisi, ittifak kurmak istediği sosyal kesimlerin kuyruğuna takılmaz. Kendi bağımsız sınıf kimliğini korur. İşçi sınıfını yalnız başına mücadele cephesine sürmek ne denli büyük kayıplara yol açarsa, işçi sınıfını müttefiklerinin gerisinde tutarak kuyrukçuluk yapmak da, işçi sınıfını kendi stratejik hedeflerinden o ölçüde uzaklaştırmak demektir.

Sosyalist Devrim öğretisinin en önemli bileşenlerinden birisi de devrimci durum kavramıdır.

İşçi sınıfı biliminde **Devrimci Durum** kavramı, teoriye Lenin tarafından getirilen ve gerek işçi sınıfı ideolojisinde, gerekse işçi sınıfının devrim kuramında çok önemli bir yer tutan bir kavramdır.

DEVRİMCİ DURUMUN TANIMI

Leninist devrim öğretisi «Devrimci Durumu» nasıl tanımlar? Her şeyden önce belirtelim ki devrimci durum, devrimin objektif bir koşuldur. Ve tek bir cümleyle özetleyecek olursak: Devrimci durum, devrimi mümkün kılacak toplumsal ve siyasal koşullar toplamıdır.

Devrim için, yani devrimin gerçekleşebilmesi için devrimci durum tarihin objektif bir yasasıdır. Devrimci Durum, sadece proletarya devrimi, yani sosyalist devrim için geçerli değildir. Devrimci durumun va-

rolması, her sosyal devrim öncesinde sözkonusudur. Bu gerçeklik son dört yüz yılın tüm büyük devrimlerinde görülmüştür. Bir başka deyimle, devrimci durum hem burjuva devrimleri hem de sosyalist devrimler için geçerli bir kavramdır. Örneğin İngiliz, Fransız ve Alman devrimleri, 1905, 1917 Şubat ve 1917 Ekim Devrimleri (Rusya'da), Paris Komünü, 1848 ve 1849 burjuva devrimleri ve Ekim devriminden sonra dünyada meydana gelen devrimler... bunların hepsinde, devrim öncesinde, devrimci durum varolmuştur.

Yukarıda belirttiğimiz sözkonusu deneylerin hepsi «devrimci durum» kavramında özetlenmiştir. Özellikle 1848 ve 1849 devrimlerini ele alarak inceleyen bilimsel sosyalizmin iki büyük kurucusu Marx ve Engels, Fransa ve Almanya'da devrim öncesi durumların ekonomik ve sosyo-politik özelliklerini dikkatle incelemişler ve bu koşulların sözkonusu ülkelerde «Genel huzursuzluğun patlamasına» yol açtığını söylemişlerdir. (Bak: Marx, Fransa'da Sınıf Mücadeleleri 1848-1850 ve Engels Almanya'da Devrim ve Karşı-Devrim.)

Devrimci teorinin Marx ve Engels tarafından formüleleştirilen ilk düşüncelerinden yola çıkan Lenin, yeni çağın devrimci deneyini özetleyerek, devrimci durum üzerine kapsamlı çalışmalar yaptı: «Barışçıl» bir toplumdan devrime geçişin ne zaman ve nasıl olacağı ve toplumsal gelişimdeki hangi objektif değişimlerin devrimci getireceği sorusunu cevaplandırdı.

Daha sonra, 1870'lerde ve özellikle 1880'lerde Marx ve Engels Avrupa'da gelişmekte olan politik durumu ve yaklaşan yeni bir devrim dönemini yakından izlediler. 1880'lerde ve 1890'ların başında (Marx'ın ölümünden hemen sonra) yazdığı mektuplarda, Engels bazı Avrupa

devletlerindeki, özellikle Almanya, Rusya ve İtalya'daki devrimci durumların gelişmesini inceliyordu. «Devrimci durum» terimine ilk kez bu mektuplarda rastlıyoruz. (Örneğin Bak, Marx-Engels, Eserler C. 35. Berlin 1967, Sf. 281-283. Cilt 35, Berlin 1868, sf. 229).

Devrimci değişimin objektif maddi koşullarının bulunması, örneğin kapitalist sistemin bir bütün olarak sosyalist sistem için olgunlaşmış bulunması, tek başına hiçbir ülkede devrimi kendiliğinden getirmeğe yetmez. Devrimin kökleri üretim tarzının çelişkilerinde yatar. Devrimci değişme için zorunlu ekonomik koşulların, devrimin doğrudan nedeni olabilmeleri için, bunların toplumda elverişli politik ifadelerini bulması, sınıflar arasındaki ilişkilere ve politikaya yansımaları gerekir. Lenin şunları yazıyordu: «Devrimler hiçbir zaman ısmarlama meydana gelmezler, Jüpiter'in kafasından fırlayıp çıkmazlar, ya da birdenbire tutusmazlar. Devrimler daima huzursuzluklar, krizler, hareketler, isyanlar ve devrim başlangıçları ile dolu bir süreci izlerler ve sonunda da her zaman için (örneğin devrimci sınıf yeterince güçlü değilse) nihai başarıya ulaşmayabilirler.» (V. İ. Lenin, C. 21 sf. 451).

Üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çatışma temeli üzerinde gelişen devrimci durum, doğrudan doğruya çatışan sınıflar arasındaki güç dengesine bağlıdır ve bu dengeye uluslararası arenadaki güçler dengesi de dahildir. Devrimci durum iç ve dış nedenlerin karmaşık bütünlüğünün bir sonucu olarak tarihsel akış içinde meydana gelir ve olgunlaşır. Devrimci durumun ortaya çıkış anı, gelişme hızı ve bu dönemin toplumsal gelişim biçimleri çelişkilerin keskinlik derecesine, devlet makinasının durumuna, devrimci

sınıfın hücum gücüne, halk hareketinin çapına ve derinliğine, uluslararası duruma vb. bağlıdır.

Dünya emperyalist savaşı tüm uluslararası durumu önemli ölçüde değiştirmiş, aynı zamanda hem de tüm Avrupa'da halkı devrime zorlamıştı. Devrimci durum sorunu, gerek teorik, gerekse pratik bakımdan, tüm dünya tarihinin akışı içinde canlı ve elle tutulur bir sorun haline gelmişti.

DEVRİMCİ DURUMUN BELİRTİLERİ

Lenin devrimci durum hakkındaki görüşlerini Büyük Ekim Sosyalist Devrimi öncesindeki hazırlık yıllarında, devrim süreci boyunca ve devrimi izleyen yıllarda ve özellikle «Sol-kanat» Komünizmi-Bir Çocukluk Hastalığı adlı kitabında geliştirdi.

Devrimci durum kavramı halkın politik bilinç düzeyi gibi subjektif faktörleri de içerdiği halde Lenin bu kavramı devrimin objektif koşulları arasında sayar. Bunun nedeni hiç kuşkusuz sözkonusu bütün değişimlerin insan aklına yansımalarına rağmen gerçekte objektif olmalarıdır, yani insan iradesinden bağımsız olmalarıdır. Sözkonusu değişiklikler devrimci krizin objektif koşullarına bağlıdır, o halde bunlar hiçbir zaman dışarıdan herhangi bir grubun zümrenin, partinin veya sosyal sınıfın etkisiyle oluşturulamazlar.

Devrimci Durum kavramını inceleyen, Lenin, bunun en belirgin işaretinin yönetici (egemen) sınıfın politik krizi olduğunu söylemiştir. «Egemen sınıfların» bu krizin özü bu sınıfların «eskisi gibi yaşamağa yönetmeğe» güçlerinin yetmemesi ve devlet olarak örgütlenmiş olan yönetici sınıfın kendi yönetim yetkisini ve varolan siyasi rejimi bazı temel değişikliklere başvurmadan sürdürmez duruma gelmesi şeklinde belirle-

nir. Böyle bir politik kriz siyasi istikrarsızlığa, egemen sınıflara karşı güvensizliğin doğmasına ve bu sınıfların çeşitli tabakaları, zümreleri arasında bir çok çıkar çatışmalarının ve görüş ayrılıklarının ortaya çıkmasına yol açar.

Böyle bir durumun meydana gelmesinin çeşitli nedenleri olabilir. Egemen sınıfın politik bakımından iflasın eşğine gelmiş olması, doğrudan doğruya iç ve dış politik krizlerin bir sonucu olabilir veya bu krizler siyasi iflâsı hızlandırıcı bir rol oynayabilirler. Bundan başka, ulusal çıkarları etkileyip ciddi ekonomik ve sosyal sorunlar yaratan askeri veya iç politikada herhangi bir başarısızlık, işçilerin hayat standardının düşmesi, ulusal ve toplumsal çelişkiler, bütün bu vakalar politik iflasın nedenlerini oluşturabilirler.

Ulusal koşullar, devrimci durumu meydana getirebildiği gibi, uluslararası bir nitelik taşıyan politik olaylar da bir ülkeyi devrimin eşğine getirebilir. Elbette, devrimci durumu yaratan, ulusal ve uluslararası koşullar bütünlüğüdür ve kimi zaman olabilir ki, uluslararası politik gelişimler de bir ülkede devrimci durumu yaratabilir ve hızlandırabilir.

Devrimci durumda o ülkede yönetici durumda bulunan egemen sınıf ve zümreler, o ülkenin önde gelen ekonomik ve politik sorunlarını çözemez, bunların hiçbirinin üstesinden gelemez duruma düşmüşlerdir. Yönetici sınıfların bu duruma gelmelerinin nedeni, Lenin'in sözleriyle, «varolan rotayı izleyerek ve hükümetin ve sömürücü sınıfların araçlarını kullanarak» iflâs politikasını sürdürmeleridir. (C. 19, sf 223)

Rusya'nın Birinci Dünya Savaşı sırasındaki durumu, bu bakımdan zengin bir örneği oluşturmaktadır. Devrimden kurtulabilmek için kendisini emperyalist savaşın içine a-

tan Çarlık politikası tam anlamıyla bir fiyasko ile sonuçlandı. Ülkedeki devrimci durumu hazırlayan nedenlerin başında ekonomik çaresizliğin had safhaya varmış olması, cepheye olağanüstü büyük kayıpların verilmesi, giderek artan açlık ve kıtlık, dayanılmaz çalışma koşulları ve halkın üzerinde uygulanmakta olan siyasi baskı gelmekteydi. Baskıcı yönetimin krizi öylesine geniş boyutlara ulaştı ve öyle bir an geldi ki, yöneticiler artık toplumun üst ve alt tabakalarında ortaya çıkan olayları kontrol edemez oldu. Askeri yenilgiler bir yandan yönetici mekanizmayı ve eski rejimi temelinden sarsarken, öte yandan da halkı, rejime karşı harekete geçiriyor ve ayrıca ordu içindeki çelişkileri de arttırıyordu. Bu durumda, iflâsı kesinleşmiş olan Çarlık rejimi artık Rusya burjuvazisiyle Anayasal Demokratların ve Oktobristlerin hem de askeri ve siyasi işbirliği içinde olduğu emperyalistlerin güven ve desteğini yitirmişti.

Yönetici sınıflar, politik statükoyu ve iktidarı korumak amacıyla, siyasi bir krizin devrimci gelişimini önlemek için her çareye başvurular. Bu da devrimci durumda görülen keskin siyasi zıtlıkları ve bocalamaları beraberinde getirir. Aşırı siyasi baskıcı şiddetten, «liberalizm» gösterilerine kadar başvuru olan tüm çareler, kitlelerin hoşnutsuzluğunu yatıştırmak, mücadele güçlerini kırıp onları etkisizleştirmek, pasifleştirmek, kısacası egemen sınıflar için bir emniyet sübapı yaratmak amacını taşır.

Birinci Emperyalist Savaş sırasında, Lenin, derin ve keskin bir ekonomik - politik krizin varlığını ve yalnız Rusya için değil, fakat tüm Avrupa güçleri için de bir devrimci durumun sözkonusu olduğuna dikkatli çekiyordu. Lenin, devrimci duruma

bütün Avrupa açısından bakıyordu. Lenin bu durumu şu sözlerle ifade etmekteydi: «...bir siyasi kriz var; hiçbir hükümet yarınından emin değil; hiç biri bir mâli çöküş, toprak kaybı veya ülkelerinden uzaklaştırılma (Belçika hükümetinin durumu gibi) tehlikelerine karşı güvence içinde değil. Bütün hükümetler bir yanardağ üzerinde duruyorlar.» (C. 21, sf. 214-215).

Bu istikrarsız tutum, iktidarı ellerinde tutmağa çalışan hükümetleri zaman zaman siyasi manevralar yapmağa, hatta bazan halka bile başvurmağa zorlar. Egemen sınıfların krizi sadece yönetici sınıfların siyasi iktidarını zayıflatıcı bir etken olmakla kalmaz, aynı zamanda halkı isyana teşvik edici objektif bir faktör niteliğini de taşır.

Derin bir ekonomik ve politik krizin genel havası, yönetici sınıfların kendi içindeki ilişkilerini giderek zayıflatır ve böler. Yakın zamana kadar hükümeti desteklemiş olan sosyal ve politik elit zümrenin bazı kesimleri yavaş yavaş muhalefet safhalarına geçmeğe başladılar. Birtakım iç çekişmeler, muhalefetin artan gücü ve hükümetle karşı karşıya kalması, hem hükümeti hem de muhalefetin çeşitli gruplarını giderek daha fazla destek aramağa mecbur bırakır. Bu faktörler, objektif olarak egemen sınıfları daha çok böler ve halkı politikaya ve politik mücadeleye daha çok yakınlaştırır, mevcut ortamı ise daha kritik ve devrimci bir aşamaya vardırır.

Bir devrimci durum, devletin gücünü her zaman etkiler, eski rejimin gücünü azaltır, derin bir siyasi, ekonomik ve sosyal krizin yanısıra mevcut yönetim politikasının iflâsını getirir. Ancak bu, her politik krizin veya hükümet politikasında görülen her bunalımın bir devrimci durum yarattığı anlamına gelmez. Devrimci

durumun oluşması için, politik krizin ulusal çapta olması ve «devlet sisteminin sadece bazı kesimlerini değil, binanın dışının veya birkaç katının değil, fakat kendisinin bir bütün olarak temelini etkileyecek güçte» olması gerekir. (Lenin, C. 19, sf. 222).

Lenin kitle hareketlerinin «ezilen sınıfların acılarının ve isteklerinin normalin üstüne çıktığı zamanlarda» arttığına dikkati çekmiştir. (C. 21, sf. 214). Lenin işte bu ortamı, egemen sınıfların krizinden bağımsız olarak düşünülemez durumun ikinci işareti olarak belirtmiştir. Halkın artık eski tarzda yaşamak istemeyişini açık bir işyana ve savaş durumuna dönüştüren dönüm noktasını giderek artan işte bu talep ve ihtiyaçlar belirler. Burada tayin edici olan ekonomik ve sosyal etkenlerdir. Ekonomik yöntemler ve ekonomik çıkarlar halkı devrimci mücadeleye iter, «devrim ancak ekonomik ihtiyaçları tarafından harekete geçirilmiş kitleler tarafından gerçekleştirilebilir.» (Lenin, C. 11, sf.432).

Devrimci durumun göstergelerinin nasıl değişmekte olduğu, bugün günümüz Marksist literatüründe bir tartışma konusudur. Bazı yazarlar, kimi gelişmiş ülkede ezilen kitlelerin yoksulluk derecelerinde önemli bir artış olmadan da devrimci durumların ortaya çıkabileceğini savunmaktadırlar.

Hemen hatırlatmak gerekir ki, bilimsel Marksist anlayışta, «ezilen sınıfların ihtiyaç ve yoksulluklarının artması» halkın açlık ve sefaletiyle eş anlamlı değildir. Yoksulluk ve açlığı halk güçlerinin devrimci hareketinin tek nedeni olarak kabul eden görüş kaba (vülger) ekonomik bir görüştür. Lenin 1899 yılında kapitalist toplumlarda yoksulluğun «fiziksel anlamda değil fakat sosyal anlamda, yani burjuvazinin ve toplu-

mun bir bütün olarak gitgide yükselen tüketim düzeyi ile çalışan halkın yaşam düzeyi arasındaki fark anlamında arttığına» işaret etmiştir. (C. 4, sf. 210).

Emekçilerin giderek artan ihtiyaçlarını ve dolayısıyla yoksulluğunu, toplumsal bakımdan geniş anlamda devrimci durumun varlığının bir belirtisi olarak değerlendirmek gerekir. Kapitalist toplumda bilimsel ve teknik değişmelere bağlı olan sosyal gelişmeler, mutlak yoksullaşma olmadığı zamanlarda bile halk arasında huzursuzluğa yol açabilir. Örneğin, kapitalizmde tarım ve sanayinin rasyonalleştirilmesi her zaman için işsizler ordusuna yani kişilerin katılmasına ve emekçi halkın yoksullaşmasına yol açar.

Siyasi baskılar, faşizm tehdidi, ulusal bağımsızlık gibi sosyal huzursuzluğun çeşitli şekilleri durumu kötüleştiren ve devrimci eğilimi körükleyen, devrimci durumu güçlendiren nedenlerdir.

Devrimci durumun özgül nedenleri çeşitli ve çok olabilir, ancak bunların hepsinin altında yatan ortak neden, halkın hayatı çıkarlarına yönelmiş tehditlerdir. Lenin bu konuda şunları söylemektedir: «On milyonlarca insan devrimi, ancak bu duruma acil ihtiyaçları tarafından sürüklenmişlerse, ancak durumları umutsuz bir hâle gelmişse, ancak bu on milyonlarca insanın kararlı baskısı eski engelleri yıkıp yeni bir hayat tarzı yaratabilecek güçteyse, başarıya ulaşırabilir.» (C. 25, sf. 38).

Egemen-yönetici sınıfların politik krizi ile ezilen emekçi sınıfların durumlarının giderek kötüleşmesi, emekçilerin siyasete aktif olarak katılma oranını arttıran öğelerdendir. İşte bu siyasi hareket, devrimci durum'u oluşturan üçüncü etkidir.

Böyle durumlarda devrimci emekçi sınıflar sessiz ve durgun dönem-

lerdeki hareketsizliklerinden sıyrılırlar. Emekçi kitlelerin hoşnutsuzluk ve öfke düzeylerinin genel olarak artışı, işçi sınıfının en ileri kesimlerinin devrimci eğilimlerinde görülen ani bir yükselişle ve nüfusun diğer kesimlerinde görülen homurdanmalarla açığa çıkar. Normal ve durgun dönemlerde politikayla ilgilenmeyenler bile, böyle zamanlarda politik harekete katılırlar.

Özetle, halkın siyasî hareketliliğinde görülen keskin bir artış, ani ve çok belirgin bir yükseliş devrimci durumun en belirgin göstergelerinden birisi olarak kabul edilebilir.

Sömürücü sınıfların kriziyle, «alt sınıfların» politik hareketliliği birbirleriyle bağıntılıdır. Yönetim politikasında başgösteren kriz giderek kitleleri harekete geçirir ve bu hareket krizle orantılı bir biçimde artar. Sonuç olarak da, gergin bir ortam, Lenin'in deyişiyle «devrimin müjdecisi» bir ortam yaratılmış olur. Lenin, 1905 devrim öncesi için şöyle diyor: «Kötümserlerin en kötümseri bile devrime inanmağa başladı. Devrime genel inanın devrimin başlangıcı sayılır.» (C. 40, sf. 54-55) Bu da insanların kafalarındaki köklü değişimlerin gerçek bir işareti.

Devrimci durumun göstergelerinin keskinliği özgül tarihsel koşullara (dönemin genel koşullarına ve belirli uluslararası duruma veya ulusal bir değişikliğe) göre değişir. Bu belirtilerin hepsinin ayrı ayrı varolması gerektiği halde, ancak hepsinin toplamı bir devrimci durum yaratır.

Daha önce de, işçi sınıfı politik hareketimizin yayın programında özetlemiş olduğumuz (Kitle 119, 120, 121, 136, 137) Marksist-Leninist proletarya devrim teorisi, Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle olgunlaşmıştır. Böylelikle pratiğe rehberlik eden devrimci teorinin, pratikle zenginleşme-

sinin en seçkin örneği, bilimsel teorinin sosyalist devrim öğretisidir. Bilimsel sosyalizmin bir bileşeni olan devrim öğretisi bile, Büyük Ekim Devrimi'nin işçi sınıfı bilimine, işçi sınıfı pratiğine ve tüm insanlığa sağladığı başlı başına bir kazanıdır.

1917'DEN 1977'YE SOSYALİST KURULUŞUN VE KOMÜNİZMİN ÖNKOŞULLARI

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin insanlık tarihine sağladığı kazanç, sadece işçi sınıfı biliminin zenginleşmesi ve olgunlaşması, ya da pratikte sosyalist devrimler ve ulusal kurtuluş savaşları çağının başlaması değildir. Devrim'den bu yana gelişen altmış yıllık sürecin en önemli yanı, sosyalist kuruluşta tüm dünya halklarına rehber olması ve kendinden sonra gelen proletarya devrimlerinde, sosyalist devletlere, sosyalist kuruluş doğrultusunda yol göstermesidir. Büyük Ekim Devrimiyle kurulan dünyanın ilk sosyalist devletinin gerek sosyalist kuruluşta kazandığı üstün başarı ve zengin deneyimler, gerekse komünist toplumun önkoşullarının yaratılması ve sınıfsız topluma doğru yol alınması konusunda kaydedilen önemli mesafeler, diğer tüm sosyalist ülkelerin aynı doğrultudaki yolunu aydınlatmaktadır. Sovyetler Birliği'nde Büyük Ekim Devrimiyle başlayan dönem, sadece daha sonraki sosyalist ülkelere değil, fakat henüz sosyalizme ulaşmamış tüm dünya halklarına da seçkin bir örnek olarak dünya kamu oyununun gözlerinin önünde durmaktadır. Dünyanın ilk sosyalist devletinde kazanılan göz kamaştırıcı başarılar, pek çok teorik ve politik çalışmadan daha da etkili bir faktör olarak sosyalizmin dünya halkları arasında yayılmasına hizmet etmiştir.

◆ İnsanın insan tarafından sömürülmesi kaldırılmış ve üretim araç-

larının sosyal mülkiyeti geri dönülmez bir biçimde gerçekleştirilmiştir.

◆ Emperyalistlerin dış müdahalelerine, onların kısırtmasıyla içte başlayan iç savaşa, Parti içinde Troçki başta olmak üzere ortaya çıkan çeşitli sapmalara ve ihanetlere, emperyalizmin ekonomik ablukasına, İkinci dünya Savaşında, Sovyet sosyalist üretim güçlerine indirilen ağır darbeye ve Nazi işgalinin yolaçtığı tarifsiz kayıplara, savaş sonrası «soğuk savaşın» ve emperyalist silahlanmanın zorunlu olarak SSCB'ye dayattığı ağır askeri masraflara rağmen, yani özetle tüm kapitalist dünyanın çeşitli biçimlerde aralıksız ve soluksuz sürdürdüğü çok yönlü saldırılara, tahripkar çabalara rağmen Sovyetler Birliği'nde sosyalist ekonomi başarılı bir grafik izleyerek bugünkü üstün ve sarsılmaz konumuna ulaşmıştır.

◆ Üretim araçlarının sosyal mülkiyeti esasına dayalı olarak, işçi sınıfı devletinin uyguladığı planlı ekonomi büyük bir ekonomik gelişmenin düzenleyicisi olmuştur.

◆ Büyük Ekim Devrimiyle başlayan sanayileşme, bilimsel ve teknolojik devrimin en önemli kilit taşı ve ivmelendirici faktörü olmuştur.

◆ Sosyalist ekonominin başarıları, dış ve iç gerici güçlerin her türlü engelleyici gayretlerine rağmen, Sovyet halkının yaşama ve çalışma koşullarını sosyalist bir temel üzerinde yükseltmiştir.

◆ Sovyet insanın kültür, estetik düzeyi ve spor uğraşı, kapitalist ülkelerle kıyaslanmayacak şekilde yükselmiştir.

Gerek altyapıda, gerekse üstyapıda katedilen bu büyük mesafe, gerçekte komünist toplumun maddi ve teknolojik önkoşullarının yaratılması yolunda şu anda dünya sosyalist sisteminin en önde gelen seçkin örneği ve kılavuzudur.

1917'DEN 1977'YE POLİTİK YÖNLENDİRME

Sosyalist toplumun inşası ve komünizme yöneliş alanında kazanılan bu büyük başarılar Sovyetler Birliği'ni dünya sosyalizminin kalesi haline getirmiştir. Bu ekonomik, sosyal, teknolojik ve kültürel başarılar, dünya politika arenasındaki başarılarla bütünleşmiştir. Özellikle sosyalizmin bir dünya sistemi haline geldiği günümüzde, SSCB öncülüğündeki dünya sosyalist sistemi, dünyanın sosyal gelişimini belirlemeye başlamıştır. Ekim Devriminin 60. yılını kutlarken, inkâr edilmez bir gerçekliktir ki, SSCB'nin başını çektiği dünya sosyalist sistemi uluslararası arenada inisiyatifli ele geçirmiştir. Dünya sosyalist sisteminin yansıma, dünya devrimci süreci içinde yer alan ulusal kurtuluş hareketi ve uluslararası işçi sınıfı hareketi de gözönünde bulundurulduğunda, artık dünyanın gelişiminin başlıca belirleyicisi dünya devrimci sürecidir.

Böylelikle, Büyük Ekim Devrimiyle açılan çağda, altmış yıl gibi kısa bir süre içinde elde edilen politik kazançlar emperyalizme karşı mücadelenin siyaset arenasındaki mevzileridirler.

Sovyetler Birliği, İkinci Dünya Savaşı sonrasında sosyalist olan ülkelerin sosyalist kuruluşlarına olağanüstü yardımlar yaparak dünya sosyalist sisteminin yıkılmaz bir güç olarak tarih sahnesinde kök salmasını sağlamış, gene 1917'den bu yana, ezilen halkların emperyalizme karşı verdiği ulusal kurtuluş savaşlarının en büyük destekçisi olmuştur. Öte yandan, SSCB ile diğer sosyalist ülkeler arasında ve günümüzde geçici bir olgu olarak doğan üçüncü dünya ülkeleri arasındaki ekonomik-teknolojik işbirliği, emperyalizme karşı olan dünya güçlerinin büsbütün sağlamlaşmasını getirmiştir. SSCB ön-

cülüğündeki dünya sosyalist sisteminin yardımları sayesinde birçok azgeleşmiş ülke, hem emperyalizmden olan bağımsızlıklarını koruyabilmekte, hem de sosyal ilerleme yolunda önemli adımlar atmaktadırlar.

1917'DEN 1977'YE BARİŞ İÇİNDE BİRLİKTE YAŞAMA İLKESİ

Büyük Ekim Devrimi'nin başlatığı yeni dönemin en önemli olgularından birisi de, haksız savaşlara karşı çıkan Leninist barış içinde birlikte yaşama politikasının ileri boyutlara ve başarılarına ulaşmasıdır. Özellikle Sovyetler Birliği'nin üstün ekonomik, teknolojik ve askeri gücü sayesinde yeni bir dünya savaşının ortaya çıkma olasılığı azalmış, tüm insanlığı felakete sürükleyecek termo nükleer savaşın önlenmesi yolunda önemli adımlar atılmıştır.

Lenin'in koyduğu barış içinde birlikte yaşama ilkesi üzerinde yürüyen SBKP ve Sovyet devleti, ikinci dünya savaşında Nazi emperyalizminin saldırganlığını püskürtüp, faşizmi yıldıktan sonra, Amerikan emperyalizminin piyasaya sürdüğü soğuk savaşta da defetmiş ve detant politikasını emperyalist güçlere dayatmıştır.

Bugün Sovyetler Birliği'nin dünyadaki en büyük misyonlarından birisi, barışın korunması ve güçlendirilmesi konusunda gösterdiği olağanüstü çabalarda ve fedakârlıklarda odaklaşmaktadır.

Detant politikasının giderek güçlenmesi, hiç kuşkusuz dünya halkları için, dünya devrimci süreci için daha elverişli koşulları yaratmaktadır. Hiç şüphe yok ki, detant'ın önünde henüz çok önemli engeller vardır. Bu engeller emperyalizminin savaşçı ve militarist karakterinden kaynaklanmaktadır. Fakat Sovyetler Birliği'nin kararlı çabaları ve artan gücü, politik detantın askeri detant ile ta-

mamlanması doğrultusunda dünya halklarının en büyük güvencesidir. Sovyetler Birliği, dünya'da barış ve güvenliğin gelişmesi için, stratejik silahların sınırlandırılmasından ve giderek önlenmesinden başlayarak, genel ve tam silahsızlanmaya varmak için her bakımdan önemli ve değerli çabalar göstermektedir. Bu çabaların kısa zamanda kesin başarılarına ulaşmasını ummak, gerçekte emperyalizmin karakterini tanımamak demektir. Ama Sovyetler Birliğinin ve dünya sosyalist sisteminin kararlı barışçı çabaları sürdükçe, tüm dünyanın barışsever güçlerinin barış mücadelesi kapitalist ülkelerde de güçlendikçe, üçüncü dünya ülkeleri, emperyalizminin savaşçı siyasetine karşı barışsever çabalarını yoğunlaştırdıkça, bugün için bir «düş» gibi duran kalıcı dünya barışına ve genel, tam silahsızlanmaya doğru daha ileri adımlar atılacağı kuşkusuzdur.

Bilimden ve Leninizmden habersiz olan «sol»-revizyonistlerin tüm küçümsemelerine ve burjuva küçük burjuva ideologlarının yaratmak istediği kavram kargaşasına rağmen SSCB'nin ve onun öncü partisinin, dünya komünist hareketinin dünya barışı ve silahsızlanma konusunda gösterdiği büyük çabalar, bugün günümüzün en yüce uğraşlarından birisidir. Ve tüm dünya halkları, Lenin'in barışsever yolunda kararlıca ilerleyen Sovyetler Birliği'ne, gösterdiği olağanüstü barışsever çabalarından dolayı müteşekkirdir.

1917'DEN 1977'YE PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ

Yüzü aşkın ayrı ulusal topluluk, etnik grup'dan oluşan Sovyetler Birliği'nin yarattığı yeni tarihsel kategori olan Sovyet halkı, proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde yükselen sosyalist enternasyonalizmin en seçkin örneğini teşkil etmek-

tedir. Bir uluslar haplıshanesi olan Çarlık Rusyasında işçi sınıfının sosyal kurtuluş mücadelesiyle, bağımlı ve sömürge ulusların kurtuluş mücadelesinin birleşmesi sonucunda gerçekleşen Büyük Ekim Devrimi, bütün bu ayrı halkların özgürleşmesini getirmiş ve yüz kadar ayrı ulusal topluluğun, etnik grubun vb. tek bir ekonomi altında ve SBKP öncülüğünde ve Sovyet organları aracılığıyla, federatif bir statüde birliğini, herbirinin özgürce gelişmesini ve tüm Sovyet cumhuriyetlerinin, tüm özerk bölgelerin, kısaca tüm ayrı Sovyet halklarının topyekün gelişimini gerçekleştirmiştir.

Leninizmin ulusal soruna getirdiği çözümün en yüksek biçimini ve en değerli örneğini teşkil eden Sovyetler Birliği olgusu diğer açılardan olduğu gibi, farklı insanların sosyalist tekelindeki birliği açısından da insanlığın büyük bir kazancıdır.

Sovyetler Birliği bu şekilde geleceğin sosyalist dünya toplumuna giden yolda en başta yürümektedir. ayrı sınıfların ve dolayısıyla ulusal duvarların —devletin— ortadan kalkacağı komünist dünya toplumuna yönelen doğrultu, Sovyetler Birliği olgusu ile tüm insanlığın gözleri önündedir. SSCB sadece her türlü ulusal baskıya ve ayrıcalığa son vermekle kalmamış ulusların tam hak eşitliği gönüllü birliği altında, hızlı ekonomik gelişimini sağlamış ve böylece sosyalist entegrasyonun sarsılmaz temellerini atmıştır.

Aynı anlayışla hareket eden SSCB, diğer sosyalist ülkelerle, sosyalist enternasyonalizm ilişkileri temelinde, karşılıklı işbirliği ve yardımlaşma, ortak ekonomik-teknolojik projeler konusunda önemli adımlar atmıştır. Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (KEYK) yarının devletlerüstü sosyalist mülkiyetine

ve giderek sınıfsız, devletsiz dünya toplumuna ynelme yolunda insanlığı bir başka büyük kazancıdır.

Aynı şekilde, Büyük Ekim Devrimiyle kurulan dünyanın ilk işçi sınıfı devleti gerek kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfıyla, gerekse tüm dünya halklarıyla olan enternasyonalist dayanışmasını başarıyla güçlendirmektedir, emperyalizmin, maoizmin, Troçkizmin, reformizmin benzeri akımların bölücü çabalarını ve milliyetçiliğin yıkıcı davranışlarını zayıflatmaktadır. Sovyetler Birliği ve onun öncü partisi, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ideallerine sınıksız bağlı olarak milliyetçiliğe karşı amansız bir mücadele sürdürmekte ve yeryüzünde enternasyonalist dayanışmayı günden güne güçlendirmektedir.

SONUÇ:

Dünya halkları Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yılını, eskisinden daha büyük bir coşkuyla daha güvenli bir atmosferde kutuyorlar. Bilimin getirdiği öngörülerin her geçen gün daha da yaygınca gerçekleştiğini görerek emperyalizme ve uluslararası gericiliğe karşı daha güçlü bir uğraş sürdürüyorlar.

İnsanlığın komünist geleceğe giden yolu, can çekişen kapitalist toplum yerine kaçınılmaz olarak sosyalizmi getirecek proletarya devriminden geçer. Bu nedenle, Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle başlayan dünya proletarya devrimi her geçen gün daha da güçlenip yayılıyor. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi bu kökten değişme sürecini başlatmıştır. Bu süreci tamamlamak işçi sınıfının ve komünistler tarafından yönlendirilen tüm emekçilerin en yüce görevidir.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümü tüm dünya halklarına kutlu olsun.

ilke 20 LİRA
AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

TÜSTAV